

პე

ME

პირველი ლგბტ ჟურნალი საქართველოში
First LGBT magazine in Georgia

TRANSFORMATION:
beyond what you see

N3(6)/2007

ISSN 1512-2395

ტრანსფორმაცია:
იმის მიღმა, რასაც ხედავ

საქართველო

ინკლუზიური

ISSN 1512-2395
უკ (UDC) 316.023.4
341.234
კატეგორია 346

გამომცემელი: ფონდი ინკლუზიური

სტამბა: შპს "სეზანი"
თბილისი,
წერეთლის გამზ.140
ტელ: 357002
lika@cezanne-web.com

კადაქსიკისაგან

1

FORWARD

ქაინიკა

NEWS

საქართველო
მსოფლიო

2

Georgia

4

World

უფლებები

RIGHTS

ვარდისფერი პუდლის არშემდგარი ერა
- სტონუოლის ამბოხების ისტორია

6

Pink puddle era that never came:
The history of Stonewall Riots

ჯანმრთელობა

HEALTH

ტრანსექსუალობა

10

Transsexuality

კაიკაბაი

REPORTAGE

ილგა ევროპის კონფერენცია ვილნიუსში

14

ILGA Europe conference in Vilnius

ინტერვიუ

INTERVIEW

ინტერვიუ დებორა ლამბილოტთან
ინტერვიუ იუსტუს აისფილდთან

16

Interview with Deborah Lambillotte

19

Interview with Justus Eisfeld

მედიკა

MEDIA

ბრძოლა საჯარო დისკურსისათვის

24

The fight for public discourse

თემა

THEME

ტრანსგენდერი სხვადასხვა კულტურასა
და რელიგიებში

29

Transgender in various cultures and
religions

მესამე სქესი - ტრანსგენდერი ინდოეთში

32

The third sex - Transgender in India

ART

ART

ტრანსგრესიული კინო, ანუ კინო,
რომელიც არღვევს საზღვრებს

37

Transgressive Cinema: Films that
Violate Boundaries

ფურნალის ელექტრონული ვერსია
განთავსებულია ფონდ ინკლუზივის
ვებ-გვერდზე
www.inclusive-foundation.org

ფურნალში გამოქვეყნებული მასალების
გამოყენების შემთხვევაში
აუცილებელია წყაროს მითითება.

ფურნალი ვრცელდება უფასოდ

გამოცემა დაფინანსებულია
ჰოლანდიის ეროვნული ლგბ ასოციაციის
“სი-ოუ-სი ნიდერლანდისა” (COC Netherlands) და
ჰაინრიჰ ბიოლის ფონდის (Heinrich Boell Foundation) მიერ.

გარეკანზე მოდელი ანუკი არეშიძე
(სააგენტოები: AMCA თბილისი, Elite მილანი)

გარეკანის ფოტო: გრეგორი რეჯინი
ფურნალ “მესათვის”.
შესრულებულია “სტუდია ბინაში”

ფურნალზე მუშაობდნენ:

ეკა აღდგომელაშვილი
პაატა საბელაშვილი
კახა კეპულაძე
თეო ზატიაშვილი
მირა ზოვკარი
ჯონ ჰორანი
ნინო ჭვლიძე
ნინო ბეჭიშვილი

ჟურნალ "მეს" მეექვსე ნომერი ტრანსგენდერებსა და მათთან დაკავშირებულ თემებს ეძღვნება. ტერმინი "ტრანსგენდერი" ერთ ჯგუფში აერთიანებს განსხვავებულ ადამიანებს: ტრანსქესუალებს, ტრანსვისტიტებს, ტრანსვესტებს, გენდერქუერებს და ყველა სხვა ადამიანს, რომელთა ფსიქოლოგიური სქესი განსხვავდება მათი ბიოლოგიური სქესისგან ან არ ეწერება სქესისა და გენდერის ტრადიციული გაგების ფარგლებში.

ტრანსგენდერები ლგბტ ჯგუფის წარმომადგენელთა ერთ-ერთი ყველაზე ხილვადი ჯგუფია და, ამიტომაც, ხშირად ხდებიან სიძულვილზე დამყარებული დანაშაულის (Hate crime) მსხვერპლი. რამდენიმე წლის წინ, აქტივისტთა ერთმა ჯგუფმა გადაწყვიტა საზოგადოების ყურადღება მიიქცრო ტრანსგენდერთა მიმართ გახშირებული ძალადობის შემთხვევებისათვის. აქციები, რომელმაც რეგულარული ხასიათი მიიღო, ყოველი წლის 20 ნოემბერს აღინიშნება. სწორედ ეს გახლდათ ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, რომ ჟურნალის ეს ნომერი ტრანსგენდერთა თემას დაეუთმეთ.

ჟურნალ "მეს" მეექვსე ნომერი, რომლის მთავარ სლოგანად "ტრანსფორმაცია" შევარჩიეთ, ახალი ეტაპის დასაწყისია ჩვენთვისაც. ჟურნალის აუდიტორია გაიზარდა და უფრო მრავალფეროვანი გახდა. ამერიიდან, ჰაინრიკ ბიოლის ფონდის მხარდაჭერით, ჟურნალი გაზრდილი ტირაჟით გამოვა და ორენოვანი იქნება (ქართულ/ინგლისური) და საქართველოს გარდა, მის საზღვრებს გარეთაც გავრცელდება. გარდა ამისა, ტრადიციულ რუბრიკებს დაემატება კიდევ ერთი "- მედია", რომელიც მედია საშუალებებში ჯგუფის შესახებ და ჩვენთვის აქტუალურ საკითხებზე გამოქვეყნებული მასალების პერიოდულ მიმოხილვას დაეთმობა.

The sixth issue of Me magazine is devoted to transgender people and related issues. The term "transgender" covers transsexuals, transvestites, travesties, gender queers and other people whose psychological sex and/or gender self-identification differs from their biological sex or does not fit into the traditional understanding of human sex or gender.

Transgender people are very visible within the LGBT community and for that reason they are the ones who often fall victim to hate crimes. Several years ago a group of activists decided to bring increasingly frequent incidents of violence against transgender people to the attention of society. They have held demonstrations each year on 20 November to gain exposure for the issue.

We have selected "transformation" as the main slogan of Me magazine's sixth issue, as it marks the beginning of a new stage for us as well. The magazine's audience has grown and become more diverse. From now on, thanks to support from the Heinrich Boell Foundation, more issues of the magazine will be printed, it will be bilingual (Georgian/English), and it will be disseminated both inside Georgia and abroad. Furthermore, a new media feature has been created that will periodically review materials from the Georgian media which concern our group or issues of interest to us.

ძრწნიკა

მოდიალობის ბანვითაიხაზა

მიმდინარე წლის 23-27 სექტემბერს ქალაქ ბათუმში ფონდმა ორგანიზაციული განვითარების საერთაშორისო ტრენინგს უმასპინძლა. ტრენინგის ძირითადი თემა შიდა ორგანიზაციული გაძლიერება და ორგანიზაციის გარეთ ურთიერთობების მართვის საკითხები იყო. ტრენინგს მოლდოვის ლგბტ ორგანიზაციის "GenderDoc-M-დან" ტრენერები უძღვებოდნენ. ტრენინგში მონაწილეობა მიიღეს მოლდოვის, უკრაინის, საქართველოს, სომხეთის, აზერბაიჯანის, ყირგიზეთისა და ყაზახეთის ლგბტ ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა. ტრენინგი გაიმართა "პრეცისის" პროექტის ფარგლებში.

NEWS

DEVELOPMENT OF THE MOVEMENT

On 23-27 September 2007 the Inclusive Foundation hosted an international training on organizational development. The main theme of the training was strengthening internal organization and tackling issues concerning external relations. It was conducted by trainers from the Moldovan LGBT organization GenderDoc-M and was attended by representatives of LGBT organizations from Moldova, Ukraine, Georgia, Armenia, Azerbaijan, Kyrgyzstan and Kazakhstan. The training was held within the framework of the PRECIS project.

საქაიხთველო

საქაიხთაშოიხისო ჰონსაქაქაბი

ფონდმა მონაწილეობა მიიღო არასამთავრობო ორგანიზაციათა წარმომადგენლების შეხვედრაში ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მონიტორინგის კომიტეტის ჯგუფთან. მონიტორინგის ჯგუფის ხელმძღვანელმა მათეას იორშიმ მიიღო ინფორმაცია ქვეყანაში მომძლავრებული ჰომოფობიის თაობაზე. ფონდი ინკლუზივის მოხსენების მიხედვით, ევროპის საბჭოს სამოქალაქო კამპანია სწორედ ჰომოფობიური რეაქციის გამო ჩაიშალა. მონიტორინგის ჯგუფმა ვიზიტის პირველადი ანგარიში 2007 წლის 6 ნოემბერს წარუდგინა საპარლამენტო ასამბლეას. ანგარიშის ირგვლივ დებატები 2008 წლის იანვარში გაიმართება სტრასბურგში. ფონდი ამ სესიაზე დასწრებასაც გეგმავს.

ინკლუზივი, როგორც ილგას (ILGA) წევრი ორგანიზაცია ამჯერადაც დაესწრო ილგას ევროპულ კონფერენციას. კონფერენციის მსვლელობისას შედგა რამოდენიმე მნიშვნელოვანი შეხვედრა ადამიანის უფლებების დამცველ ევროპულ ინსტიტუტებთან და სხვადასხვა ეროვნულ ლგბტ ორგანიზაციასთან. ფონდის წარმომადგენელი არჩეულ იქნა აღმასრულებელი საბჭოს სარეზერვო წევრად. გაეროს ადამიანის უფლებების კომიტეტის წარმომადგენელთან შეხვედრისას საუბარი შეეხო ჩრდილოვან ანგარიშს, რომელიც გლობალ რაიტიის (Global Right) და ინკლუზივის მიერ იყო წარდგენილი კომიტეტში და საქართველოში არსებულ მდგომარეობას ასახავდა. ანგარიშის მომზადებაში მონაწილეობა ფონდის პარტნიორმა იურისტებმა მიიღეს.

GEORGIA

INTERNATIONAL CONTACTS

The foundation took part in a meeting of NGO representatives with a CoE monitoring group charged with overseeing the fulfillment by member states of obligations undertaken upon joining the Council of Europe. The head of the monitoring group, Matyas Eorsi, was informed about the growing homophobia in the country. The Inclusive Foundation's report noted that a CoE civil campaign in support of diversity scheduled for this July was cancelled due precisely to a homophobic backlash. The monitoring group presented its initial report to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) on 6 November 2007. Debates on the report will begin in Strasbourg in January 2008. The foundation plans to attend the deliberations.

The Inclusive Foundation, as a member of the International Lesbian and Gay Association (ILGA), attended the latest annual ILGA Europe Conference. During the conference several important meetings were held with European human rights institutions and various European LGBT organizations. The foundation's representative was elected as a reserve member of the executive committee board. A meeting with the UN Human Rights Committee representative touched on the shadow report presented to the committee by Global Right and the Inclusive Foundation on the situation concerning LGBT rights in Georgia. Lawyers who cooperate with the foundation took part in the preparation of the report.

Cბაბი Xბუჟი

ფონდმა ქალთა მიმართულების გასაძლიერებლად, რეკომენდაცია გაუწია ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერ ჯგუფს საინიციატივო პროექტების ფარგლებში მხარდაჭერის მოსაპოვებლად. პროექტი მიზნად ისახავს ქალთა ზეპირი ისტორიების კვლევას და ფსიქოლოგიისა და სექსოლოგიის ონლაინ კონსულტაციების უზრუნველყოფას. პროექტის ფარგლებში ბათუმში ჩატარდა ქალთა გაძლიერების სამდღიანი საზაფხულო ბანაკი.

მეხი

გაზეთმა "ალიამ" კიდევ ერთხელ სცადა სკანდალის აგორება ლეგალური თემატიკის ირგვლივ, როცა შეეცადა გაეგრძელებინა კიდევ ერთი არასწორი ინფორმაცია. ამჯერად, მკითხველის "დასაშინებლად" დაწერილ სტატიაში წაიკითხავდით, რომ, თურმე, ევროკავშირის წევრობის აუცილებელი კრიტერიუმი ქვეყანაში ერთსქესიანი ქორწინების ცნობაა. თუმცა, ამჯერად ტელეკომპანიების ჟურნალისტებმა მეტი სიფხიზლე გამოიჩინეს და ევროკავშირის წარმომადგენლობასაც ჰკითხეს საქმის ასავალ-დასავალი. პარლამენტის წევრ კახა კუკავასგან განსხვავებით, ევროკავშირის წარმომადგენელმა იმედები გაუცრუა ქართველ ჟურნალისტებს და აუწყა, რომ სამოქალაქო ქორწინების, რეგისტრირებული თუ არარეგისტრირებული პარტნიორობის ცნობა წევრი სახელმწიფოს შიდა კანონმდებლობით რეგულირდება. თუმცა, ისიც დასძინა, რომ ევროკავშირი ცალსახად გმობს დისკრიმინაციას ნებისმიერ საფუძველზე. როგორც მოსალოდნელი იყო, ფონდისა და gay.ge-ს ვებგვერდებზე ამ სიუჟეტის ეთერში გასვლის დღეს სტუმრიანობის სარეკორდო მაჩვენებელი დაფიქსირდა.

შოუთა შოუ "ბარი 4" დაიწყო... და უმაღლეს დასრულდა მისი ერთ-ერთი მონაწილისათვის. პაკო ტაბატაძე, რომელმაც "ქამინაუთი" პირდაპირ ეთერში გააკეთა, საზოგადოებრივი მორალის ნორმებზე აპელირებით, პროექტიდან დაითხოვეს. ფონდმა ამ ინციდენტის დოკუმენტირება მოახდინა და იგი შრომით ურთიერთობაში დისკრიმინაციად შეაფასა. იგივე დასკვნა გამოიტანა ადამიანის უფლებების დოკუმენტაციისა და ინფორმაციის ცენტრის იურიისტმაც. ინფორმაცია გადაეგზავნა სახალხო დამცველის ოფისს, რომელიც ამჟამად მოკვლევას აწარმოებს ამ ინციდენტის ირგვლივ. ამ შემთხვევამ მსოფლიო და ადგილობრივ მედიაში ფართო გამოხმაურება ჰპოვა და მსოფლიო კიდევ ერთხელ განაცვიფრა "დემოკრატიის შუქურაზე" პრეტენზიის მქონე ქვეყანაში დატრიალებული ამბების გამო.

LGBT GROUP

In order to strengthen activities in the field of women's empowerment, the foundation gave a recommendation to a Women's Initiatives Supporting Group within the framework of initiative projects support. The project seeks to study women's oral histories and provide them with online consultations with psychologists and sexologists. Within the framework of the project a 3-day women's empowerment summer camp was held in Batumi.

MEDIA

The Alia newspaper once again attempted to ignite a scandal concerning LGBT issues when it disseminated yet another piece of inaccurate information. This time, in an article designed to "intimidate" readers, the paper wrote that potential EU member countries must acknowledge same-sex marriages as a necessary prerequisite for its membership. This time, however, TV journalists were a little more attentive and actually asked the EU delegation in Georgia about the issue. Much to the disappointment of MP Kakha Kukava, who even proposed introducing legislation to forbid same-sex unions in Georgia, the EU's representation said that civil marriages, and registered or unregistered partnerships between persons of the same sex is regulated by the internal legislation of the member states. He noted at the same time, however, that the EU unequivocally condemns all forms of discrimination. As was expected, the website of the Inclusive Foundation and gay.ge received record numbers of visitors the day this report hit the airwaves.

Also in media news, Rustavi-2's show of shows, "Geobar", kicked off its fourth season...but it ended immediately and abruptly for one of its contestants. Pako Tabatadze, who came out on the (live) show, was expelled from the project by Rustavi, supposedly because his behaviour was "offensive to the norms of public morality". The Foundation documented this incident and determined it to be an instance of discrimination in labour relations. A lawyer of the Human Rights Documentation and Information Centre arrived at a similar conclusion. The relevant information was sent to the Office of the Ombudsman, which is currently looking into the case. The incident was met with widespread outcry both in the local and world media. Once again, the world has been astonished by events that have taken shape in a country once dubbed by George Bush a "beacon of democracy".

ძრწნიკა

საქათმთიის ფოქიქი

ლიტვის დედაქალაქ ვილნიუსში ილგა ევროპის (ILGA Europe) XI კონფერენცია გაიმართა, რომელშიც ევროპის ლგბტ ორგანიზაციებისა და სხვა დაინტერესებული ინსტიტუტების 200-მდე წარმომადგენელმა მიიღო მონაწილეობა. კონფერენციის მსვლელობას თან ახლდა ჰომოფობიური ფონი. მუნიციპალიტეტმა ქალაქში მიმდინარე სარემონტო სამუშაოების მიზეზით, უარი უთხრა კონფერენციის ორგანიზატორებს რატუშის მოედანზე ცისარტყელის დროშის გამოფენაზე; სასტუმროსთან, სადაც კონფერენცია ტარდებოდა, ჰომოფობების ცხრაკაციანმა ჯგუფმა მცირე აქცია მოაწყო და სხვ. თუმცა, ამას ხელი არ შეუშლია კონფერენციის მსვლელობისათვის და არც დელეგატთა განწყობაზე უმოქმედია. კონფერენციის შესახებ დაწვრილებით წაიკითხავთ ჩვენ რეპორტაჟში.

N E W S

უახოეთი

საბაქთანი

ევროპის ადამიანის უფლებების სასამართლომ გამოიტანა განაჩენი ლიტვის მოქალაქე ლ.-ს სარჩელთან დაკავშირებით. მოქალაქე ლ. ვერ ახერხებდა სქესის შეცვლის ოპერაციის ჩატარებას კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზების გამო. მან გაიარა ჰორმონალური თერაპიის კურსი და ჩაიტარა მიკრო-პლასტიკური ოპერაციები. ერთის მხრივ, 2003 წელს მიღებული სამოქალაქო კოდექსი, ზრდასრულ მოქალაქეს, უფლებას აძლევს შეიცვალოს სქესი, მეორეს მხრივ კი, კანონმდებლებს ავალებს, რომ ამ ოპერაციის ჩატარების წესები ცალკე კანონით განისაზღვროს. ლიტვის პარლამენტს კი ამგვარი კანონი არ მიუღია. სასამართლომ მიიჩნია, რომ ამგვარი კანონების 4 წლის განმავლობაში არმიღება არღვევს მოქალაქე ლ.-ის პირადი ცხოვრების პატივისცემის უფლებას (ევროპის ადამიანის უფლებების კონვენციის 8-ე მუხლი). შესაბამისად, ლიტვის სახელმწიფოს დაეკისრება ჯამში 45 000 ევროს გადახდა მოქალაქე ლ.-ის სასარგებლოდ, თუკი საჭირო კანონი 3 თვის განმავლობაში არ იქნება მიღებული და ძალაში შესული.

ანაქიქი

გამოქვეყნდა ილგა ევროპისა (ILGA Europe) და ჰოლანდიის ლგბ ასოციაციის (COC Netherlands) ერთობლივი ანგარიში

WORLD

INTERNATIONAL FORUM

Vilnius, the capital of Lithuania, hosted this year's Eleventh Annual Conference of ILGA Europe, in which some 200 representatives of various LGBT and other rights organizations based in Europe and beyond took part. The conference was held against a homophobic backdrop, as the municipal government refused to allow the organizers of the event to unfurl a large rainbow flag on central square, citing ongoing repair works in the city. Also, a group of nine homophobes held a rally at the hotel where the conference was being held. But this did not impede the conference from going forward, nor did it affect the mood of the delegates. See a separate report for fuller information about the conference.

JUSTICE

The European Court of Human Rights in Strasbourg has ruled on the appeal of Lithuanian Citizen L, who was not allowed to undergo sex reassignment surgery because of a flaw in that country's legislation. Citizen L had undergone both hormone therapy and number of plastic surgeries. The Lithuanian civil code adopted in 2003 gives adult citizens the right to change their sex, but the code obliges legislators to establish the rules for undergoing such operations in a separate law. The court ruled that the Lithuanian parliament's failure to adopt said law over the course of the four years since the passage of the code constitutes a violation of Citizen L's

საქართველოსა და აზერბაიჯანში ლგბტ ჯგუფის მდგომარეობასთან დაკავშირებით. როგორც ილგა ევროპის აღმასრულებელი დირექტორი პატრიცია პრენდივილი აცხადებს, "ანგარიში ასახავს ლგბტ ჯგუფის მოწყვლად მდგომარეობას და მათი უფლებების დარღვევის სისტემატიურ ხასიათს". ანგარიშის გამოსვლასთან დაკავშირებით გაკეთებულ განცხადებაში, COC-ის პრეზიდენტმა ფრანკ ვან დალენმა, კმაყოფილება გამოთქვა სამხრეთ კავკასიაში ლგბტ მოძრაობის გაძლიერებასთან დაკავშირებით. ანგარიში ხელმისაწვდომია ილგა ევროპის ვებგვერდზე. (1)

პოლონეთში 21 ოქტომბერს გამართულ რიგგარეშე საპარლამენტო არჩევნებში ძმები კაჩინსკების პარტიამ მარცხი განიცადა. უმრავლესობაში მოსული სამოქალაქო პლატფორმის პარტიის ლიდერი დონალდ ტასკი უკვე დაამტკიცეს პრემიერ მინისტრის პოსტზე. ამით დასრულდა ძმები კაჩინსკების ჰომოფობიური პოლიტიკის მონოპოლია. ახალმა პრემიერმა უკვე განაცხადა პოლონეთის მზაობის შესახებ შეუერთდეს "ფუნდამენტური უფლებების ევროკავშირის ქარტიას". ძმები კაჩინსკების მთავრობა აკრიტიკებდა ამ დოკუმენტს ლგბტ უფლებების მიმართ ლიბერალური დამოკიდებულების გამო. ამ ფაქტს უკვე გამოეხმაურნენ ევროპარლამენტის ლესბოსელი და გეი დეპუტაციის ინტერჯგუფის წარმომადგენლები. კერძოდ, ჩვენი ჟურნალის ერთ-ერთი ნომრის რესპონდენტმა სოფი ინტველდმა განაცხადა: "პოლონელმა ხალხმა გვაჩვენა, რომ სურს ევროპის შუაგულში ყოფნა, რომ ისინი სრულად იზიარებენ ევროპულ ფასეულობებს". საინტერესოა, როგორ აისახება არსებული ვითარება პრეზიდენტ კაჩინსკისა და მთავრობის ურთიერთობაზე. (2)

ძმები კაჩინსკები მისდევენ ლგბტ აქტივისტს, რომლის დროშაზეც პოლონური არწივი ცისარტყელას ფერებშია გაშლასული. მათ არწივის პოლონეთის დროშის ფერებში შეღებვა სურთ.

Brother Kaczynski pursue LGBT activist holding the flag that depicts Polish eagle in rainbow colours. Kaczynski twins attempt to repaint eagle in Polish flag colours.

© Cartoons by Peter Welleman, www.funpx.com

'right to respect for private life' (Article 8 of the European Convention on Human Rights). Accordingly, the Lithuanian government must either adopt a relevant law which will enter into force within three months, or pay damages totaling 45,000 euros to Citizen L.

ILGA Europe and the Dutch LGB association COC Netherlands have published a joint report on the situation concerning LGBT people in Georgia and Azerbaijan. ILGA Europe's Executive Director, Patricia Prendiville, says "the reports illustrate the vulnerable position of LGBT communities and the systematic nature of human rights violations against them". In a statement released along with the publication of the report, COC president Frank van Dalen welcomed the fact that the LGBT movement is gaining strength in the South Caucasus. The report can be viewed at the ILGA-Europe website.(1)

In a snap parliamentary election on 21 October, the ruling party of the Kaczynski brothers suffered defeat. The leader of the victorious Civic Platform party, Donald Tusk, was sworn in as premier. This marked the end of the Kaczynski brothers' monopoly of homophobic policies. The new prime minister has already expressed his readiness to sign the European Union Fundamental Rights Charter. The Kaczynski brothers' government had criticized the document for its "liberal" approach to LGBT rights. Representatives of the European Parliament Intergroup on Gay and Lesbian Rights have already responded to this. Sophie in 't Veld, Vice-President of the Intergroup, said: "Polish people have shown they want to be at the heart of Europe, and that they fully share European values." (2)

(1) <http://www.ilga-europe.org/content/download/9372/55934/file/georgia.pdf>

(2) Sophie in 't Veld, Vice-President of the Intergroup, said: "Polish people have shown they want to be at the heart of Europe, and that they fully share the European values." source: <http://www.gen.ie/content/templates/newsupdate.aspx?articleid=2745&zoneid=4>

მე

უფლებები

სტოუნუოლის ამბოხება, მართალია, სულ რაღაც 38 წლის წინ მოხდა, მაგრამ უცნაური ისაა, რომ რეალურად არავინ იცის, რა ხდებოდა იმ დროს. პრესაში ეს მოვლენები სრულებით არასწორად და ჰომოფობურად შექცეულა; ამას გარდა, ყველა ადამიანი, ვინც იქ ყოფნას იბრალებს, მართლაც რომ იქ ყოფილიყო, მანჭეტენი სიმბიზისგან ჩაინგრეოდა.

ჯ.კრამერი, amazon.com-ის კომენტატორი

R I G H T S

The amazing thing about the Stonewall riots is that while they happened only 38 years ago, no one really knows what happened. The press coverage was completely inaccurate and homophobic, and if everyone who said they were there actually was, Manhattan would have crumbled under the weight.

J. Kramer, a reviewer on amazon.com

პახიოსფაჰი პუელინს ჯჷმადეჰი ჯჷა - სტოუნუოლის ამბოხების ისტორია

სტოუნუოლის ბარში მომხდარი ამბოხება ყოველწლიურად აღინიშნება გეი პრაიდებზე მთელს მსოფლიოში, თუმცა, ბევრმა არ იცის, რატომ. ეს ნათელი მაგალითია იმისა, თუ რამდენად შეიცვალა ყველაფერი 1969 წლის ივნისის ბოლო კვირის შემდეგ. მაშ, რა ვიცით ქუიარ ისტორიაში, ალბათ, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენის შესახებ?

"სტოუნუოლ ინს", კერძო გეი ბარს ნიუ-იორკში, გრინვიჩ ვილიჯში, ქრისტოფერ სთრიტზე, ძირითადად გეი კლიენტურა ჰყავდა. 1969 წლის 28 ივნისს პოლიციამ და ალკოჰოლური სასმელების კონტროლის საბჭომ ერთი კვირის მანძილზე მეორედ მოაწყო რეიდი სტოუნუოლში. მათი განცხადებით, ისინი ალკოჰოლის მოხმარების შესახებ კანონის დარღვევის ფაქტებს ეძებდნენ, კერძოდ კი - ალკოჰოლით უკანონო ვაჭრობაზე ჰქონდათ ეჭვი. იმავე საბაბით წინა კვირებში მსგავსი რეიდები სხვა გეი ბარებშიც მოაწვეს. პოლიციამ ბარის 200 კლიენტი ძალის გამოყენებით შეამოწმა და მას შემდეგ, რაც გამაღიზიანებელი ჰომოფობური კომენტარების თანხლებით, ყველას მოსთხოვა პირადობის მოწმობები, კლიენტურა ბარიდან გარეთ გამოყარა, ბარის თანამშრომლები კი ადგილზე დააკავა. მათ შორის იყო სამი ღრგ-ქუინი და ორი ტრანსსექსუალი.

ფაქტები სტოუნუოლის ამბოხების შესახებ

იმის ნაცვლად, რომ ღამის სიბნელეს შერეოდნენ, როგორც ჩვეულებრივ იქცეოდნენ ზოლზე, კლიენტებს ბარის მიმდებარე ტერი-

Pink puddle era that never came: The history of Stonewall Riots

The Stonewall riots are commemorated yearly during Gay Pride/ Mardi Gras events all over the world, though not many people may realize why. It shows how much things have changed since the last weekend of June 1969. So, what do we know about perhaps one of the most pivotal events in queer history?

The Stonewall Inn, a private gay bar located in Christopher Street in New York City's Greenwich Village district with predominantly gay clientele, was raided by police and Alcoholic Beverage Control Board representatives for the second time in the same week, on 28 June 1969. They claimed they were looking for cases of violation of alcohol control laws. In prior weeks, other gay bars had been raided as well for the same reason. The police aggressively lined up 200 patrons and soon, after having checked visitors' IDs accompanied with insulting homophobic comments, the visitors threw everyone out of the bar and detained the staff, three drag queens, and two male-to-female transsexuals.

STONEWALL RIOTS - THE FACTS

Instead of going home and disappearing in the darkness of the night, as they usually did, the members of the community did not move an inch from the street, and that's when the rebellion started.

ტორიიდან ფეხიც კი არ მოუცვლიათ, სწორედ ამ დროს დაიწყო ამბოხება. ვიღაცამ პარკინგის მრიცხველი მოტეხა და პოლიციის თანამშრომლები და აგენტები ბარში გარედან ჩაკეტა. სანამ პოლიციის დამატებითი კოპორტები აღრიალებული სირენებით მოადგებოდნენ ბარს, ინფორმაცია მათი სტოუნუოლში შეჭრის შესახებ ელვის სწრაფით გავრცელდა და ბარის წინ უამრავი ხალხი შეიკრიბა. ამასობაში, ვიღაცამ ქრისტოფერ სთრიტზე ცეცხლიც გააჩინა. გამვლელები და ტურისტები სულ უფრო მზარდ ხალხის ნაკადს უერთდებოდნენ და პოლიციის მიერ ბარიდან გამოძევებულ გეებს ამხნევებდნენ.

თუმცა, როცა პოლიციის ფურგონი მოვიდა და პოლიციელებმა ბარის თანამშრომლები და სამი დრэг ქუინი მანქანაში შეათრიეს, ბრბო უმართავი გახდა. ვიღაცამ მანქანის მინას ქვა ესროლა და მალე პოლიციის ოფიცრებს სანაგვე ურნები და ბოთლები დაუშინეს... სამი დღის მანძილზე, დრэг-ქუინები და ლგბტ საზოგადოების სხვა წარმომადგენლები გაუჩერებლად მღეროდნენ ბარის წინ "Gay Power"-ს, ეს სიმღერა უკვე მათი ჰიმნი გამხდარიყო. ერთადერთი, რაც დანამდვილებით ვიცით საგაზეთო ცნობებიდან, არის ის, რომ რეიდის შედეგად, 13 ადამიანი დააპატიმრეს და პოლიციის ოფიცრებმა სხეულის მცირე დაზიანებები მიიღეს.

მომდევნო დღით, კვირა დღეს გამოჩნდა ათეულობით გეი მამაკაცი, რომელთაც პროტესტის ნიშნად ქუჩაში ზვევნი-კოცნა დაიწყეს, თან მღეროდნენ: "ჩვენ სტოუნ-ოულელი გოგონები ვართო" და პოლიციელების წინაშე ფეხებს იქნევდნენ. იმ დღეს დაახლოებით ორი ათასამდე ადამიანი შეურთდა საპროტესტო აქციას. როგორც კი პოლიცია ერთ ქუჩას "გაასუფთავებდა", სადმე სხვა ადგილას ახალი საპროტესტო აქცია იწყებოდა.

ეს მოვლენები ისეთ მისტიკურობის ნისლშია გახვეული, რომ დღემდე, ბევრი განსხვავებული ვერსია ტრიალებს. ზოგიერთი ამტკიცებს, ყველაფერი გეების ცნობილი კერპის, ჯუდი გარლანდის დასაფლავების გამო მოხდაო (27 ივნისს); სხვები ამტკიცებენ, რომ ამბოხებას ბიძგი ათობით განრისხებულმა დრэг-ქუინმა მისცა; კიდევ ერთი ვერსიის მიხედვით, ქუჩის საპროტესტო აქციების ინსპირატორი უცნობი ბუჩ-ლესბოსელი იყო.

69 წლის ბაჰომახილი

არაფერი განსაკუთრებული, ალბათ, არ მოხდებოდა, რომ არა ერთი ფაქტორი: 1969 წელმა ყველგან რევოლუციური სული მოიტანა და სწორედ ეს წელი იქცა ქუიარ ისტორიაში ერთ-ერთ ყველაზე ღირსშესანიშნავ თარიღად, რადგან დრэг-ქუინებმა და სტუდენტებმა ერთხმად განაცხადეს, რომ მობეზრდათ ეს ყველაფერი. და ეს განცხადება, უბრალოდ, ხმამაღალი კი არა, მეტისმეტად ხმამაღალი გამოდგა. 69 წლის ზაფხულიდან მოყოლებული, შემოდგომის ჩათვლით, გეების გამათავისუფლებელი 5 ფრონტი შეიქმნა: ნიუ-იორკში, ლოს-ანჯელესში, ბერკლიში, სან-ფრანცისკოში და სან-ხოსეში. მომდევნო წელს მათმა რიცხვმა სამასს

Someone removed a parking meter and propped it against the door, thus locking the police and agents inside the bar. As the additional police cohorts came with sirens blaring to get their colleagues out, the crowd outside the bar grew as fast as the news had spread throughout the island that the cops had raided Stonewall. Meanwhile, someone had set a fire on Christopher Street. Passers-by and tourists joined the growing crowd and cheered as each gay person emerged from the bar after having been expelled by the police.

However, when suddenly the paddy wagon arrived and the police dragged the staff and the three drag queens inside the car, the crowd became uncontrollable.

Someone threw a rock through a window, and soon garbage cans, bottles and other items started raining over the officers' heads... For three days straight, the drag queens and others from the community chanted "Gay Power!" in front of the bar, the song that had become their anthem. The only thing what we know for sure is that, by newspaper accounts, 13 people were arrested and three police officers suffered minor injuries.

The following day, Sunday morning, dozens of gay men showed up to protest by locking hands, kissing and chanting "We are the Stonewall girls" while kicking their legs in front of the police a la the Rockettes.

Approximately 2,000 people came to protest that day. As the police cleared the streets, another group of people would gather in another place and start protesting again.

The events have become so mystified that many alternative versions continue to circulate. Some claim that it was Judy Garland's funeral, held in town on 27 June; the others claim that these were dozens of drag queens that felt enraged and started the rebellion; still others believe that it was an unknown butch lesbian who inspired the street protests.

THE POWER OF 69

Nothing unusual would have happened if not for one thing: the year 1969 had brought the spirit of revolution everywhere and 1969 was fated to enter queer history as one of the most memorable years because the hustlers, drag queens and students said "enough!" And they said it out loud, really loud. During the summer and throughout the autumn of 69, five Gay Liberation Fronts appeared in New York, Berkley, Los Angeles, San Francisco and San Jose. By the next year, their number had reached 300.

ON THE IMPORTANCE OF THE STONEWALL RIOTS

Most importantly, throughout July, gay activists circulated copies of a flyer calling for a mass "homosexual liberation meeting" whose title read: "Do you think homosex-

მიღწია. თუ მანამდე შეერთებულ შტატებში სულ რამდენიმე ათეული გეი ორგანიზაცია არსებობდა, 1970 წელს მათმა რაოდენობამ ოთხასს გადააჭარბა.

სტოუნუოლის ამბოხების მნიშვნელობა

ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტი ისიც იყო, რომ გეი აქტივისტებმა გააგრძელეს საინფორმაციო ფურცლები, რომლითაც ხალხს ეპატიჟებოდნენ "ჰომოსექსუალთა გამათავისფრებელ მასობრივ შეკრებაზე". ტექსტს სათაურად ასეთი გამოწვევი ფრაზა ჰქონდა: "შენ ფიქრობ, რომ ჰომოსექსუალები ამაზრუნები არიან? ჰოდა, იცოდე, რომ ნამდვილად ეგრა!". 1969 წლის 24 ივლისს აქტივისტების ამ ჯგუფმა "გეების გამათავისფრებელი ფრონტი" დაირქვა და მთელი რიგი მოთხოვნები წამოაყენა: შეწყდეს პოლიციელთა მხრიდან ძალადობა, გეებისთვის სამუშაო ადგილებზე შემოღებულ იქნას სპეციალური დამცავი ზომები, გაუქმდეს კანონები სოლომის შესახებ, მიღებულ იქნას ანტიდისკრიმინაციული კანონები როგორც ცალკეული შტატების, ასევე მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

სტოუნუოლი პოლიტიკურ მოძრაობად იქცა და აკადემიურ სფეროშიც შეაღწია. ამბოხებას შედეგად მოჰყვა ქუიარ პოლიტიკის, სექსუალობისა და კულტურების შესახებ ისტორიული კვლევების მთელი სერია. მას შემდეგ უამრავი წიგნი დაიწერა, სადაც სექსუალური და სოციალური რეგულაციების შესახებ თეორიაა მოცემული. ქუიარ თეორიები და გენდერული კვლევები დასავლური უნივერსიტეტების უმრავლესობაში აკადემიურ დისციპლინად აღიარეს, რამაც სოციალურ მეცნიერებებში, კვლევებსა, თუ, უბრალოდ ლექციებზე, ამ საკითხის ცოდნა და მისადმი მგრძნობელობა გაზარდა.

სიტყვა "სტოუნუოლი" იმდენად პოპულარულია დღესდღეობით გეი ორგანიზაციებს შორის, რომ „სტოუნულის დემოკრატიული კლუბით“ დაწყებული, „სტოუნულის ვოკალური გუნდით“ დამთავრებული, უამრავ რადაცას ჰქვია ეს სახელი; მათ შორის, არსებობს გაზიანი სასმელი, სახელად "სტოუნუოლი". თავად ბარი დლესაც ნიუ-იორკის ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარულ დაწესებულებად ითვლება გემბის წრეში. საინტერესოა, ის ფაქტი, რომ დამფუძნებლებს თავდაპირველად ამ ბარისთვის "ვარდისფერი პუდელის" დარქმევა უნდოდათ. წარმოდგენით, როგორ კომიკურად ჟღერს "ვარდისფერი პუდელის დემოკრატიული კლუბი" ან "ვარდისფერი პუდელის ვოკალური გუნდი"... ან, თუნდაც, ვარდისფერი პუდელის ერა...

სოსიანური სწილავები სტოუნულის შაფაზა

სტოუნუოლის ამბოხებაში მონაწილეობდა მრავალხმრივ მარგინალიზებული ხალხი: ღიაკები, ლათინოსები, ტრანს-

uals are revolting? You bet your Sweet ass we are!" On 24 July 1969 they adopted the name Gay Liberation Front and started demanding an end to police harassment, job protection for gay employees, the repeal of sodomy laws, and local and national anti-discrimination laws.

The Stonewall movement went beyond politics but found itself entrenched in academia as well. The aftermath of the riots witnessed a series of historical studies into queer politics, sexualities and cultures. Since then, numerous publications have been launched that deal with the theories of the sexual and social revolutions. Queer theory and gender studies have been recognized as fields of study in most Western universities. This, in turn, has brought increased sensitization and awareness in social sciences, research and classroom environment.

The word "Stonewall" has become so popular among gay organizations today, there's everything from the Stonewall Democratic Club to the Stonewall Chorale; there's even a bottled water called Stonewall. Today, the Stonewall bar is once again a favorite gay night spot in New York City. It is funny that Stonewall was not named "Pink Puddle", as the founders originally intended. Imagine, Pink Puddle Democratic Club or Pink Puddle Chorale or commemoration Pink Puddle era instead of Stonewall.

THE SOCIAL IMPLICATIONS OF STONEWALL

The Stonewall riots were led by people who were marginalized in many ways - dykes, Latinos, transvestites, drag queens and African-Americans fought the original gay battles. They showed the world what it was like to be shunned by society. And this changed forever the small gay rights movement that had existed previously in the country into something that further enhanced the Civil Rights movement and the anti-Vietnam War movement.

THE BIRTH OF PRIDE

The first demonstration in commemoration of the Stonewall Rebellion was held in New York in August of

ვესტიტები, დრავ ქუინები, აფრო-ამერიკელები იყვნენ გეი მოძრაობის პიონერები. მათ მსოფლიოს გააგებინეს, რას ნიშნავს, იყო საზოგადოების მიერ გარიყული. ამის შედეგად, ქვეყანაში მანამდე არსებული მცირემასშტაბიანი მოძრაობა გეების უფლებებისთვის გაფართოვდა და გააძლიერა ვიეტნამის ომის წინააღმდეგ მიმდინარე სამოქალაქო მოძრაობა.

ახიოის დაბადება

სტოუნუოლის ამბოხების აღსანიშნავი პირველი დემონსტრაცია ნიუ-იორკში, 1969 წლის აგვისტოში გაიმართა. სოლიდარობის მარშები 1970 წელსაც ნიუ-იორკსა და ლოს-ანჯელესში გამართეს, ამბოხების ერთი წლისთავის აღსანიშნავად და ტრადიციაც დამკვიდრდა. 1970 წელს, ნიუ-იორკის მსვლელობაში დაახლოებით 10 000-მა ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა. იმ დროიდან მოყოლებული, გეები, ლესბოსელები, ბისექსუალები და ტრანსგენდერები რეგულარულად აწყობენ სიამაყის მარშს (პრაიდს) და სტოუნუოლის მოვლენების გახსენებით ძირითად სამოქალაქო უფლებებს მოითხოვენ. ნიუ-იორკში მსვლელობები იენისის ბოლო შაბათს იმართება.

ქართულ მედიას წარმოუდგენია, რომ გეი პრაიდის მთავარი მიზანი საკუთარი უკანალის ხალხისთვის დემონსტრირებაა, სინამდვილეში კი ამ მოვლენას ღრმა ფესვები აქვს და უსამართლობის, დისკრიმინაციისა და ჰომოფობიის წინააღმდეგაა მიმართული.

"ახიონინალები" - ბაჟონ და დენს, "იქ" და "ჩვენთან"

amazon.com-ზე ერთ-ერთი კომენტატორი ფილმ "სტოუნუოლის" (1999) შესახებ წერს: "ჩვენ ხშირად გვავიწყდე-

1969. Marches were held in 1970 in New York and Los Angeles on the anniversary of the uprising and thus, a tradition was born. Approximately 10,000 people attended a march in New York City in 1970. Ever since, gays, lesbians, bisexuals and transgender people celebrate pride and call for basic civil rights by commemorating Stonewall. In New York City they march on the last Saturday in June.

Unlike how the Georgian media often portrays it, the very reason for holding gay pride events comes not from a desire to "show one's asses to the public", rather, they have their roots in genuine protest against injustice, discrimination and homophobia.

Then and now, there and here: treated like criminals

A reviewer of the film "Stonewall" (1999), on amazon.com writes: "We tend to forget how gays and lesbians were treated as real criminals as little as 30 years ago - when police raided gay bars just to beat up the patrons, and get their names published in the daily paper, assuring you that you would lose your job and be outted in a very

ბა, რომ სულ რაღაც 30 წლის წინ, გეებსა და ლესბოსელებს ნამდვილი კრიმინალებივით ექცეოდნენ - პოლიცია რეიდებს აწყობდა გეი ბარებში, მათ მეპატრონეებს სცემდა, კლიენტების სახელებს აღრიცხავდა და ყოველდღიურ გაზეთებში აქვეყნებდა, რაც იმის სრული გარანტია იყო, რომ სამსახურს დაკარგავდი და საჯაროდ გამოგაჭენებდნენ. თუ დღევანდელ ჩვენს გახსნილობას შევადარებთ, შიშით მიპყრობს იმის გახსენებაზე, თუ რასთან გვიწევდა გამკლავება მაშინ. ამაზე დაფიქრება ნამდვილად ღირს."

ისტორიული ადგილი

დღესდღეობით, სტოუნუოლის ამბოხება გეების გამათავისუფლებელი მოძრაობის დასაწყისის სიმბოლოა. იმ გეი და ტრანსგენდერი ადამიანების ღვაწლის აღსანიშნავად, რომელთაც ადრე არასოდეს გამოუხატავთ ასეთ მძაფრი წინააღმდეგობა პოლიციელთა ძალადობაზე, 1999 წლის იენისში სტოუნუოლის მიმდებარე ტერიტორია ჩართეს ისტორიული მნიშვნელობის მქონე ადგილთა ნუსხაში. მანჰეტენის რაიონმა კი იმ ადგილს, სადაც აღნიშნული მოვლენები ვითარდებოდა (ქრისტოფერ სთრიტი, მეექვსე და მეშვიდე ავენიუებს შორის) საპატიო სახელი - "სტოუნუოლის მოედანი" დაარქვა.

გამოყენებული წყაროები:

სტატია დაიწერა კოლუმბიის უნივერსიტეტის ბოპლიოთეკის საარქივო მასალების საფუძველზე. ასევე გამოყენებულ იქნა ინტერნეტ გვერდები: planetout.com, about.com, wikipedia.org, მომზადებულთა კომენტარები amazon.com-ზე და ავტორის პირადი მოგონებები

public way. I was cringing in my seat at some of the stuff we had to deal with back then - considering how open we are today. Really makes you think".

A HISTORICAL SITE

Today, the Stonewall Riots symbolize the beginning of the gay liberation movement. In recognition of gay and transgender people's efforts, who never before acted together in such large numbers to forcibly resist police harassment directed towards their community, in June 1999, an area including Stonewall was listed on the US National Register of Historic Places and the borough of the Manhattan gave the area where the events took the place (Christopher Street between Sixth and Seventh Avenues) the honorary name of "Stonewall Place".

Sources used:

This article was drafted using Columbia University library archive materials, as well sources from planetout.com about.com, the wikipedia.org, amazon.com customer reviews as well as personal recounts those of the author.

ჯანმრთელობა

საკუთარი სქესის შეცვლის მცდელობა დოკუმენტურად აღწერილია უკვე XIX საუკუნის შუა პერიოდში. თუმცა, ტრანს-გენდერების შესახებ ისტორიული ინფორმაცია შეიძლება იპოვოთ ჰეროდოტესთან, რომელიც აღწერს რა სკვითების ლაშქრობას აზიასა და ეგვიპტეში, ახსენებს ეგრეთ წოდებულ "ქალურ დაავადებას", ქალღმერთ აფროდიტეს საჩუქარს. სქესის ტრანსფორმაციის შემთხვევები გვხვდება როგორც ბევრ მითოლოგიურ გადმოცემაში, ისე ჩრდილოეთ ამერიკის ინდიელთა მონათხრობებში, ინდურ და ჩინურ მანუსკრიპტებში.

იმისათვის, რომ უკეთ გავერკვეთ ტრანს-ქესუალობის ბუნებაში, საჭიროა, მეტნაკლებად ზუსტი წარმოდგენა გვქონდეს ისეთ საბაზისო ტერმინებზე, როგორიცაა ბიოლოგიური სქესი და გენდერი.

HEALTH

The first documented attempt of changing a person's sex dates back to the mid-19th century, though historical accounts of transgender people can be found in Herodotus, who in his descriptions of the Scythians' campaigns in Asia and Egypt mentions a so-called "femininity disease". Cases of sex transformation can be found in many mythological accounts, as well as in the oral tales of North American Indian Tribes and ancient Indian and Chinese manuscripts.

In order to get a better picture of the nature of Transsexuality, we must first familiarize ourselves with the basic terms "biological sex" and "gender".

სქესი და გენდერი

სქესი და გენდერი

სქესი (sex) - აღნიშნავს ბიოლოგიურ თვისებათა ერთობლიობას რომელიც განასხვავებს მამაკაცს ქალისაგან. გენდერი (gender) წარმოადგენს ადამიანის სოციალურ სქესს, სოციალურად დეტერმინირებულ როლებს, იდენტობებსა და საქმიანობის სფეროებს, რომელიც დამოკიდებულია არა ბიოლოგიურ განსხვავებულობაზე, არამედ საზოგადოების სოციალურ ორგანიზაციაზე.

გენდერი და დისფორია

გენდერულ დისფორიას (gender identity disorder) უწოდებენ მდგომარეობას, როდესაც ადამიანს არ შეუძლია სრულად მიიღოს თავისი გენდერული სტატუსი.

გენდერულ დისფორიას შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა მიზეზები, გარეგნული გამოხატულების ფორმები და ხანგრძლივობა. მაგალითად, თუ ყოფით დონეზე გოგონას ან ბიჭის ქცევა ან გარეგნობა არ შეესაბამება არსებულ გენდერულ ნორმებს, ამას ხშირად გენდერულ არაკომფორტულობას უწოდებენ; ადამიანი, შეიძლება, გადაცმის მეშვეობით არღვევდეს გენდერული ნორმის საზღვრებს, რასაც ტრანსვესტიზმს უწოდებენ. გენდერული დისფორიის ყველაზე ღრმა ფორმად ტრანსექსუალობა ითვლება, როცა ადამიანი მთლიანად უარყოფს საკუთარ გენდერულ სტატუსს და ცდილობს მის სრულად შეცვლას ქირურგიული ოპერაციისა და საპასპორტო სქესის ჩათვლით.

TRANSSEXUALITY

SEX AND GENDER

Sex means the set of biological characteristics which distinguish men from women. Gender is a person's social sex, socially determined roles, identity and tasks which are conditioned not by biological differences, but rather by the social organization of society.

GENDER IDENTITY DISORDER

Gender Identity Disorder is a state in which a person cannot fully attain his or her own gender status. Gender Identity Disorder has various causes and outward manifestations and it may last for varying periods of time. For example, when the behaviour or outward appearance of a girl or a boy does not correspondent to existing gender norms. In Georgia, this is still called "gender discomfort". A person may surpass gender norm boundaries through their dress, a phenomenon called transvestism. The most severe form of Gender Identity Disorder is thought to be Transsexuality, in which a person completely rejects own gender status and tries to change it completely through undergoing surgery and registering in official documents under the new gender.

ბიანსექსუალობა

ტრანსექსუალებს უწოდებენ ადამიანებს, რომელთა გენდერული იდენტობა განსხვავდება მათი ბიოლოგიური სქესისგან. როგორც წესი, დისკომფორტი, რომელსაც გენდერულ იდენტობასა და ბიოლოგიურ სქესს შორის განსხვავებულობა ქმნის, ადრეულ ასაკშივეა შესამჩნევი. ადამიანი ისე გრძნობს თავს, თითქოს უცხო სხეულშია ჩამწყვდეული. სურვილი - იცხოვროს და აღიარებული იქნას საზოგადოების მიერ მისი თვითაღქმის შესაბამისად, ბევრ მათგანს უბიძგებს ბიოლოგიური სქესის შეცვლისაკენ ქირურგიული ჩარევისა და ჰორმონალური თერაპიის გზით.

ბიანსექსუალობის წახმომცემი

ტრანსექსუალობის ფენომენის ახსნას ბევრი მეცნიერი ცდილობდა, თუმცა ერთიანი მოსაზრება ტრანსექსუალობის წარმოშობის თაობაზე დღესდღეობით ჯერ კიდევ არ არსებობს. დღეისათვის გავრცე-

ტრანსექსუალებს უწოდებენ ადამიანებს, რომელთა გენდერული იდენტობა განსხვავდება მათი ბიოლოგიური სქესისგან.

ლებული მოსაზრებით, ითვლება, რომ ტრანსექსუალის ფორმირებაზე გავლენას ახდენს როგორც ბიოლოგიური, ისე ფსიქოლოგიური ფაქტორები. თუმცა, მნიშვნელოვანი კულტურული განსხვავებების მიუხედავად, ტრანსექსუალები ყველა ეთნიკურ ჯგუფში გვხვდებიან. ზოგიერთი მეცნიერი თვლის, რომ ეს შეიძლება ჩაითვალოს ტრანსექსუალობის წარმოშობის ბიოლოგიური საფუძვლის არაპირდაპირ დადასტურებად.

სქესის ტრანსფორმაციის შემთხვევების აღწერა პირველად XIX საუკუნის მეორე ნახევარში გვხვდება. თუმცა, ამ საკითხის მეცნიერული შესწავლა საკმაოდ გვიან, XX საუკუნის 40-50-იანი წლებიდან დაიწყო. დიდი ხნის განმავლობაში ტრანსექსუალებს აღიქვამდნენ, როგორც ფსიქიკურად დაავადებულებს და ამით, "მარტივად" ხსნიდნენ ამ ფენომენს. მეცნიერების მცდელობამ ფსიქიატრიის რაკურსში გაეშიფრა ტრანსექსუალობა და აქედან გამომდინარე შეეშუალებინათ მკურნალობის კურსი, შედეგი არ გამოიღო. იყო პერიოდი, როცა გენდერული დისფორიის მქონე ინდივიდთა განკურნებას ფსიქოტროპული პრეპარატებისა და ბიოლოგიური სქესის შესაბამისი ჰორმონებით ცდილობდნენ. ამ ექსპერიმენტებმა პაციენტთა ჯანმრთელობის მკვეთრი გაუარესება გამოიწვია და ბევრ მათგანს ცხოვრება საშუალოდ დაუსაზიწრდა.

1966 წელს გამოქვეყნდა ამერიკელი მეცნიერის ჰენრი ბენჯამინის ნაშრომი "ტრანსექსუალობის ფენომენი", რომელმაც შეცვალა მანამდე არსებული წარმოდგენები

TRANSSEXUALITY

Transsexuals are people whose gender identities are different to their biological sex. In most cases, the discomfort created by this lack of correspondence can be observed from an early age. A person feels as though they are trapped in someone else's body. The desire to live and be recognized by society as belonging to the gender they identify with leads them to seek to change their biological sex through surgery and hormone therapy.

ORIGINS OF TRANSSEXUALITY

Many scientists have sought to explain the phenomenon of Transsexuality, though a single view of the origin of Transsexuality has yet to be arrived at. Among the most common opinions today is that both biological and psychological factors contribute to a person being a transsexual. Despite significant differences across cultures, transsexuals can be found within every ethnic group, which some researchers believe can be considered indirect confirmation of the assertion that Transsexuality is a biological phenomenon.

The first records of attempts to change a person's sex date back to the second half of the 19th century. Formal scientific research into the phenomenon, however, began much later, in the 1940s-50s. For a long time transsexuals were simply labelled as "mentally ill", a tag that provided a simple explanation for this phenomenon. Researchers attempted in vain to understand Transsexuality in a purely psychiatric context and

Transsexuals are people whose gender identities are different with their biological sex.

develop treatment methods accordingly. There was a time when a variety of experiments were conducted to "treat" Gender Identity Disorder

with psychotropic drugs and doses of the relevant sex hormones. These experiments caused great damage to a number of the patients' health and left many disfigured for life.

In 1966 American researcher Harry Benjamin published a work entitled "The Transsexual Phenomenon" which changed many people's conceptions of the nature of Transsexuality. Benjamin was the first to study Transsexuality from an academic perspective. He came up with the "Benjamin Scale", which classifies different types of transsexuals and is used by doctors to dis-

ტრანსექსუალობის ბუნებაზე. სწორედ ბენჯამინმა შეისწავლა პირველად ტრანსექსუალობა მეცნიერული კუთხით და შეიმუშავა შკალა, რომელსაც ბენჯამინის შკალას უწოდებენ. მდგომარეობა, რომლის შედეგადაც დასაშვებად მიიჩნევა ჰორმონალური და ქირურგიული ჩარევა ბიოლოგიური სქესის შეცვლის მიზნით, ამ შკალაზე აღნიშნულია როგორც "ჭეშმარიტი ტრანსექსუალობა".

ბანდიახი დისფორიის ბაზალობა

მკურნალობის მთავარი მიზანი გენდერულ იდენტობასა და ბიოლოგიურ სქესს შორის ჰარმონიის მიღწევის ხელშეწყობაა. ტრანსექსუალობის შემთხვევაში კი, ეს რთული და მრავალსაფეხურიანი პროცესია, რომელიც მოიცავს: სოციალურ ადაპტაციას (გენდერულ იდენტობასთან შესაბამისი გარეგნული იერი, სახელის შეცვლა და სხვ.), ჰორმონალური თერაპიასა და ქირურგიულ ოპერაციას. თუმცა, ამ პროცედურებამდე ბევრ ქვეყანაში, ისევე როგორც ჩვენთან, აუცილებელია მიმართვა სექსოლოგთან და შესაბამისი დასკვნის მიღება.

ტრანსექსუალთა ერთი ნაწილი აპროტესტებს ამგვარ პროცედურას და თვლის, რომ ეს უხეშ ჩარევას წარმოადგენს მის თვითგანსაზღვრასა და არჩევანში. თუმცა, ამას თავისი მიზეზები აქვს. საქმე იმაშია, რომ სქესის შეცვლის სურვილი შეიძლება რომელიმე ფსიქიკური დაავადებით იყოს გამოწვეული და არ უკავშირდებოდეს ტრანსექსუალობას. დიაგნოზი "ჭეშმარიტი ტრანსექსუალობა" დგება მხოლოდ მას შემდეგ, რაც გამოირიცხება ფსიქიკური აშლილობის არსებობა და გარკვეული სომატური დაავადებები, რომლებიც ჰორმონალური თერაპიისთვის უკუჩვენებას წარმოადგენენ. გარდა ამისა, დაკვირვების პროცესი საკმაოდ დიდი ხანი გრძელდება (1-დან 2 წლამდე), რათა დადასტურდეს, რომ დისკომფორტის შეგრძნება და საკუთარი გენდერის არაადეკვატურობის განცდა დროებითი კი არა, მუდმივი პროცესია.

ამის შემდეგ პიროვნებას შეუძლია ჩაიტაროს ჰორმონალური თერაპიის კურსი, რომელიც საშუალებას მისცემს მას გარეგნულად გამოიყურებოდეს თავისი ფსიქიკურად იდენტიფიცირებული სქესის შესაბამისად. თითოეული ინდივიდისთვის ჰორმონალური თერაპიის სქემა სპეციფიურად შეირჩევა ორგანიზმის ყველა თავისებურების, ფიზიოლოგიის და გარეგნული პარამეტრების მიხედვით, ამიტომ, ეს პროცესი საკმაოდ რთულია და მოითხოვს მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების

tinguish between "true transsexuals", who need surgical and/or hormonal treatment, and those who do not.

TREATING GENDER IDENTITY DISORDER

The main aim of treatment efforts these days is to achieve harmony between gender identity and biological sex. For transsexuals, this is often a complicated and multi-step process which includes social adaptation (acquiring an external appearance corresponding to gender identity, changing one's name, etc.), hormone therapy and sex reassignment surgery. Laws in most countries, however, require that potential sex reassignment surgery patients hold consultations with sexologists before undergoing these procedures.

Some transsexuals object to this requirement, saying that it constitutes a gross violation of their right to choose and determine their own identity. The one reason for this is the fact

ტრანსექსუალს, ისევე როგორც ყველა სხვას, შეიძლება ჰქონდეს ჰეტერო, ბი ან ჰომოსექსუალური ორიენტაცია.

that in exceptional cases a desire to change one's sex is often linked to psychological problems and not conditioned by genuine Transsexuality. A diagnosis of "true transsexual" can be made

only after psychiatric problems and somatic problems arising as a contraindication of hormone therapy are ruled out. Furthermore, candidates for sex reassignment surgery are often placed under pre-operation observation for one or two years so that it can be confirmed that their feeling of discomfort arising from the lack of correspondence between biological sex and gender identity is not a temporary phenomenon.

After undergoing thorough observation, the transsexuals are given hormone therapy, which allows them to physically resemble the sex with which they identify themselves. The course of hormone therapy treatment chosen is highly individual and based on each person's physiological characteristics. The process is quite complicated and requires the involvement of highly qualified specialists. Hormone drugs must not be used with-

ჩარევას. დაუშვებელია ჰორმონალური პრეპარატების თვითნებური მიღება. ამან შეიძლება ჯანმრთელობისათვის საშიში პროცესები გამოიწვიოს ორგანიზმში.

ჰორმონოთერაპიის კურსის ხანგრძლივობა დაკავშირებულია იმ შედეგთან, რომელიც გვინდა მივიღოთ, შეიძლება, ამას რამდენიმე თვე დასჭირდეს, თუმცა, უმრავლეს შემთხვევაში მთელი ცხოვრების განმავლობაში გრძელდება. ჰორმონოთერაპიის გარკვეულ ეტაპზე ორგანიზმის გარკვეული მაჩვენებლები იძლევა საშუალებას, ჩატარდეს ქირურგიული კორექცია, ანუ სქესისთვის დამახასიათებელი ანატომიური ნიშნების ქირურგიულად ჩამოყალიბება.

არსებობს მითი, რომ მსგავსი ქირურგიული ოპერაციები ამცირებს ორგანიზმის სიცოცხლისუნარიანობას, რასაც ოფიციალური მედიცინა უსაფუძვლოდ გამო არ ადასტურებს.

ბიანსექსუალობა და სექსუალური ორიენტაცია

ტრანსსექსუალობასა და ჰომოსექსუალობას ხშირად ურევენ ერთმანეთში. შეცდომა ხშირ შემთხვევაში იმითაც შეიძლება აიხსნას, რომ ზოგიერთი ტრანსსექსუალი, რომელსაც აქვს ბიოლოგიურად, ვთქვათ, ქალის სხეული, თავს მამაკაცად აღიქვამს, ჰეტეროსექსუალური ორიენტაციისაა და სექსუალურ და ემოციურ ლტოლვას ქალის მიმართ განიცდის. თუკი, ქირურგიულ კორექციამდე სექსუალური კავშირები ქალთან ჰქონდა, მას აღიქვამენ, როგორც ლესბოსელს და არა როგორც ტრანსსექსუალს.

ტრანსსექსუალობა დაკავშირებულია გენდერულ თვითიდენტიფიკაციასთან, უშუალო თვითაღქმასთან, სექსუალური ორიენტაცია კი იმის აღსანიშნავად გამოიყენება, თუ რომელი სქესის ადამიანის მიმართ განიცდის ინდივიდი ემოციურ და სექსუალურ ლტოლვას. ტრანსსექსუალს, ისევე, როგორც ყველა სხვას, შეიძლება, ჰქონდეს ჰეტერო, ბი ან ჰომოსექსუალური ორიენტაცია.

მასალა მოამზადა საინფორმაციო სამედიცინო ფსიქოლოგიურმა ცენტრმა "თანადგომა"

out close supervision, as they can cause serious health problems.

The duration of the hormone therapy programme is determined by what results are desired. It could last for few months, though in most cases it is a lifelong process. At a certain stage of the hormone therapy, certain indicators may show that the body is ready for sex reassignment surgery.

Some believe that such surgical operations reduce a person's lifespan. Most doctors, however, dismiss this as "myth".

TRANSSEXUALITY AND SEXUAL ORIENTATION

A transsexual, just like anyone else, can be heterosexual, bisexual or homosexual.

Transsexuality and homosexuality are distinctly different concepts which often overlap one another. This mistake can often be

explained as follows: some transsexuals who are physically female see themselves as in fact being heterosexual males and are physically attracted to females. If such a person has sexual relations with a woman before undergoing sex reassignment surgery, then that person is seen by most to be a lesbian and not a transsexual.

"Transsexuality" is linked to how a person views their gender identity whereas the term "sexual orientation" is used to define members of which sex a given person is emotionally and sexually attracted to. A transsexual, just like anyone else, can be heterosexual, bisexual or homosexual.

Contributed by Informational Medical Psychological Centre TANADGOMA

წყაროები/Sources

American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition*, Washington, D.C. 1994.

Harry Benjamin, M.D. *The Transsexual Phenomenon*. The Julian Press, INC. Publishers, New York. 1966.

Cole, C., O'Boyle, M., Emory, L., and Meyer, W (1997). "Comorbidity of Gender Dysphoria and Other Major Psychiatric Diagnoses," *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 26, No. 1, Feb. 1997, pp. 13-26.)

რიპორტაჟი

"ღებუტ უფლებები ადამიანის უფლებებია - პატივისცემა, აღიარება და პასუხისმგებლობა" - სწორედ ამ დევიზით გაიმართა ილგა ევროპის რიგით მე-11 ყოველწლიური კონფერენცია. 25-28 ოქტომბერს ლიუვის დელაქალაქ ვილნიუსში თითქმის მთელი ევროპიდან 200-მდე დელეგატი შეიკრიბა შესრულებული სამუშაოს შეფასების, არსებული პრობლემების განხილვისა და სამომავლო პერსპექტივების დასახვის მიზნით.

REPORTAGE

"LGBT rights are human rights - respect, recognition and responsibility" - It was under this banner that ILGA Europe held its 11th annual conference on 25-28 October in Vilnius, Lithuania. Some 200 delegates from across Europe arrived to take part in the event in order to assess the work that has been done in the field over the past year and discuss existing problems and prospects for the future.

ილგა ევროპის ჯონფერენცია

ორგანიზატორები და მონაწილეები პრობლემის წინაშე თავიდანვე დადგნენ. კონფერენციის გახსნაზე მასპინძელ ორგანიზაციას დაგეგმილი ჰქონდა ოცდაათმეტრიანი ცისარტყელის დროშის გაშლა ვილნიუსის რატუშის მოედანზე. ეს უნდა ყოფილიყო ერთგვარი რეაქცია ვილნიუსის მუნიციპალიტეტის გადაწყვეტილებაზე, რომელმაც ადგილობრივი ლგბტ ორგანიზაციების მიერ დაგეგმილი სოლიდარობის მარშის გამართვა აკრძალა. მერიამ ქალაქში მიმდინარე სარემონტო სამუშაოები მოიმიზეზა და ცისარტყელის დროშა არც ამჯერად გაშლილა ვილნიუსში. ამას კიდევ ერთი ინციდენტი მოჰყვა. იმავე საღამოს, კლუბ "სოპოს" შესასვლელთან, სადაც კონფერენციის დელეგატები იყვნენ, ორი მბოლავი ნაღმი აფეთქდა.

სირთულეებს არავინ შეპუებია და კონფერენციამ მეორე დღეს ჩვეულ რიტმში განაგრძო მუშაობა. თუმცა, შესვენებაზე გამოსული მონაწილეები კიდევ ერთი პროტესტის მოწმენი გახდნენ. ადგილობრივი დემონსტრანტების მცირე ჯგუფმა საპროტესტო აქცია იმ სასტუმროს წინ გამართა, სადაც კონფერენცია მიმდინარეობდა.

პლაკატზე დიდი ასოებით დაწერილ მთავარ შეტყობინებას "ლიტვა გეებისაგან თავისაუფალი ზონა იქნება" დემონსტრანტთა ცხრაკაციანი ჯგუფი იმ ურყევი არგუმენტით ამაგრებდა, რომ "ლიტვა პატარა ქვეყანაა, რომელშიც ტრადიციებს დიდ პატივს სცემენ". ამ არგუმენტმა სამშობლო გაგვასხენდა და ემოციების გაურკვეველი ნაზავი მოგვერია. ყველა ეს ინციდენტი მსოფლიო მედიის ყურადღების ცენტრში მოხვდა. ამ ყოველივემ კი, ნათლად დაანახა მსოფლიოს, რომ დეკლარირებული და ქაღალდზე დაწერილი თანასწორობა ბევრს არაფერს ნიშნავს და რეალურად, იგი

ILGA EUROPE CONFERENCE IN VILNIUS

At the start of the conference, organizers and participants faced a problem: the organization hosting the conference had planned to unfurl a 30-metre rainbow flag on Vilnius' central square. This should have been a reaction to the Vilnius municipal government's decision to forbid a group of local LGBT organizations from holding a planned pride march in the city. This time the city government cited ongoing repair works as the reason and in so doing again thwarted public LGBT activities.

That same evening two smoke bombs were detonated by the entrance to a club where a number of the conference participants had gathered.

But these complications deterred no-one and the conference proceeded as planned the second day. However, even then some participants bore witness to yet another incident as they stepped out of the hotel for a break. A small group of locals staged an anti-gay rally outside the venue. They carried placards communicating their central message: "Lithuania will be a no-gay zone". The nine demonstrators bolstered their argument by saying: "Lithuania is a small country

უბრძოლველად, მაინც არ მოიპოვება.

ამ მცირე ექსცესებმა არათუ ხელი შეუშალა კონფერენციის ჩატარებას, არამედ მონაწილეებში კიდევ უფრო გააძლიერა ნაყოფიერი მუშაობის სურვილი. კონფერენცია ტრადიციულად მრავალფეროვანი გამოდგა და ეს მხოლოდ ცისარტყელის ფერებში არ გამოხატულა, რომელიც ასე უხვად იყო ირგვლივ. გაიმართა 2 ღია დისკუსია, 5 პლენარული სხდომა და 21 თემატური სესია, რომელთა მსვლელობისას მრავალი საინტერესო საკითხი იქნა განხილული. შეფასდა ილგა ევროპის მიერ ერთი წლის მანძილზე გაწეული მუშაობა, წევრებს წარედგინათ ახალი სტრატეგიული გეგმა და ის შესაძლებლობები, რომელსაც, ლგბტ აქტივიზმისთვის მეტად მნიშვნელოვანი, ადამიანის უფლებების დაცვის ახალი ინსტრუმენტები იძლევა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ის ტენდენცია, რომ დღეისათვის მუშაობა შესაძლებელი ხდება არა მხოლოდ ევროპულ ინსტიტუტებთან, არამედ, ისეთ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, როგორიცაა გაერო და ეუთო.

შთამბეჭდავი იყო სხვადასხვა სამთავრობათშორისო ინსტიტუტის, პარლამენტებისა და ომბუდსმენების წარმომადგენელთა უშუალო და საქმიანი მოხსენებები. ამან კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ მსოფლიოს ის ნაწილი, რომელთან ინტეგრაციასაც ასე ცდილობს ჩვენი ქვეყანა, გმობს დისკრიმინაციას სექსუალური ორიენტაციისა და გენდერული თვითგამოხატვის ნიადაგზე. მნიშვნელოვანი იყო აღმასრულებელი საბჭოს არჩევნებიც. დადებითი შეფასება დაიმსახურა საქართველოში ლგბტ მოძრაობის განვითარებასათვის ჩვენი ორგანიზაციის მიერ გაწეულმა მუშაობამაც. ამის აღიარების ერთ-ერთ ნიშნად ისიც მივიჩნიეთ, რომ ფონდ ინკლუზივის თავმჯდომარე, პაატა საბელაშვილი ილგას აღმასრულებელი საბჭოს სარეზერვო წევრად აირჩიეს. გარდა ამისა, დელეგატებს წარედგინათ ილგა ევროპისა და ჰოლანდიის ლგბტ ასოციაციის (COC Netherlands) მიერ მომზადებული ანგარიში საქართველოში ლგბტ ადამიანების მდგომარეობის შესახებ. ყოველივე ერთად კი იმის მანიშნებელი იყო, რომ საქართველოში ლგბტ უფლებების დაცვას ევროპა სერიოზულად უყურებს.

კონფერენციის დასასრულს, ტრადიციისამებრ, ჩატარდა კენჭისყრა, რომლის მიზანიც 2009 წელს ილგა ევროპის კონფერენციის მასპინძელი ორგანიზაცია და ადგილი უნდა გამოეცლინა. დელეგატების არჩევანი ამჯერად ვალეტაზე შეჩერდა. მომავალ წელს კი ილგა ევროპის კონფერენციას ავსტრიის დედაქალაქი უმასპინძლებს.

which greatly respects traditions". This argument reminded us of our homeland and inspired an indescribable mix of feelings. All of the aforementioned incidents made it to the centre of attention of the world media and clearly showed the world that declarations of equality and writ-

ten documents to this effect mean little and that this equality must be fought for.

These minor excesses did not hinder the holding of the conference, but rather further strengthened participants' resolve to work fruitfully. The conference, as per tradition, was

diverse. This was manifested not only in the rainbow colours all around. Two open discussions, five plenary meetings and 21 thematic sessions were held at which many interesting issues were discussed. The work of ILGA Europe over the past year was discussed and members were presented with a strategic plan and familiarized with the opportunities that have arisen for LGBT activism thanks to the new and significant human rights protection instruments. Of particular importance is the fact that more and more possibilities to work not only with European institutions, but also with international institutions such as the UN and OSCE have been emerging.

The reports presented by intergovernmental institutions, parliaments and ombudsman representatives were particularly impressive and once again confirmed that the part of the world with which our country so desperately wants to integrate condemns discrimination on the basis of sexual orientation and gender identity.

Also of significance was the election for the executive committee. One sign that work performed by our organization in the field of fostering the LGBT movement in Georgia was positively viewed was the fact that the President of the Inclusive Foundation, Paata Sabelashvili, was elected a reserve member of the Executive Board. Delegates were presented with a report drawn up by ILGA Europe and COC Netherlands on the condition of LGBT persons in Georgia, which is yet another signal that Europe is taking a serious look at the protection of LGBT rights in Georgia.

At the end of the conference, a vote was held to select the host organization and location of the 2009 ILGA Europe conference. Majority of participants went for Valletta, in Malta. Next year's conference will be held in Austrian capital.

მე ME

ინტერვიუ დებორა ლამბილოტთან

ჟურნალი "მე": ძვირფასო დებორა, როგორც იცით, ჩვენი ჟურნალის ეს ნომერი ეძღვნება ტრანსგენდერის საზოგადოებას. თუ შეიძლება, გვიაზივს, ამ სფეროში მუშაობის თქვენი გამოცდილება.

დებორა ლამბილოტი: იტალიაში ვცხოვრობდი, როცა ჩემს სრულიად ჩვეულებრივ სამსახურში დიად გამოვაცხადე, რომ ტრანსგენდერი ვარ, კოლეგებმა მითხრეს: როგორ შეიძლება, შენ ტრანსსექსუალი იყო, შენ ზომ მეძავი არა ხარო. აი, ასეთი იყო სურათი მაშინ, როცა მე ვიწვებდი Arci-ს იტალიურ ორგანიზაციაში მუშაობას, ტრანსგენდერის განხრით. აქცენტს ვაკეთებდით რეგიონალური წარმომადგენლობების გაძლიერებაზე, ვასწავლიდით მათ, როგორ მომსახურებოდნენ ხალხს, მაგალითად, ცხელი ხაზით ან სხვა მსგავსი საშუალებებით. პარალელურად 3 შვილობილ ორგანიზაციაში მუშაობის მანძილზე (Arci Gay, Arci Lesbica და Arci Trans) ვცდილობდი, ტრანს საკითხები წინა პლანზე წამოგვეყვია ზოგადად ლგბტ ორგანიზაციების სამუშაო დღის წესრიგში. მილანში გვიმამაკაცების წინააღმდეგობა მოჰყვა იმ ფაქტს, რომ მათ თავმჯდომარედ ამირჩიეს და ამას გარდა, Arci Gay-ს ეროვნული საბჭოს წევრიც გახვდით. ლესბოსელ ქალად აღვიქვამდით თავს და მას შემდეგ, რაც Arci-ში გეები და ლესბოსელები ერთმანეთს გამოეყვნენ, მე ვიყავი პირველი ლესბოსელი, რომელიც გვიმამაკაცის საბჭოს წევრი გახდა. ლესბოსელებთან კონტაქტის დამყარება ასევე საკმაოდ რთული საქმე აღმოჩნდა, რადგან მაშინ, იზოლაციონიზმის პირობებში, ლესბოსელების "ქამინაუთის" დონე დაბალი იყო.

მე: "ქამინაუთს" მართლაც რომ გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სოციალური ცვლილებების დასაჩქარებლად. როგორი იყო თქვენი საჯარო "ქამინაუთის" გამოცდილება?

დღ: ტრანსგენდერი ადამიანისთვის "ქამინაუთი" გაცილებით რთული რამაა, ვიდრე ლესბოსელების, გეებისა თუ ბისექსუალებისათვის. ერთ-ერთ სატელევიზიო გადაცემაში მომიწვიეს დასაქმებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე სასაუბროდ და ნამდვილად არ ველოდი, რომ ჟურნალისტები ჩემს პირად ცხოვრებას შეეხებოდნენ. მათ ოპერაციის შესახებ დამიწვეს კითხვების დასმა. მაშინ მე, უბრალოდ, ვუპასუხე.

INTERVIEW with DEBORAH LAMBILLOTTE

Deborah Lambillotte is intersexual gender activist. After years of involvement in the Italian Arcigay, Arcilesbica and ArciTrans, she returned to Belgium in 2002. She is now member of the executive board of the Halebifederatie - the Flemish LGB umbrella organization - where she is responsible for transnational projects. She also co-ordinates the local section of Vieux Rose, as well as being an active member of the trans working party of ILGA-Europe and member of the Executive Board of this organization.

Me: Dear Deborah, as you know this issue of our magazine is dedicated to transgender issues. We would like to hear your story of transgender activism.

Deborah Lambillotte: I lived in Italy. When I had started coming out at my regular job as a transgender person my colleagues told me "You cannot be transsexual, you are not a prostitute". This was the picture

ინტერვიუ

დებორა ლამბილოტი ინტერსექსუალი აქტივისტია. იტალიურ გვი ორგანიზაციებში (Arcigay, Arcilesbica და ArciTrans) მუშაობის შემდეგ, 2002 წელს ის ბელგიაში დაბრუნდა. ამჟამად ის ლგბტ ქოლგა ორგანიზაციის ჰოლბიფედერაციის (Halebifederatie) აღმასრულებელი საბჭოს წევრია, სადაც საერთაშორისო პროექტებს ხელმძღვანელობს. ამავდროულად დებორა Vieux Rose-ს ადგილობრივი განყოფილების კოორდინატორი და ილგა ევროპის აღმასრულებელი საბჭოსა და ტრანსგენდერთა საკითხებზე მომუშავე ჯგუფის წევრია.

INTERVIEW

რომ ნამდვილად მქონდა ოპერაცია გაკეთებული და თავს მშვენიერად ვგრძნობდი. ჟურნალისტები ჩამაცივდნენ, ჩემი პირადი ცხოვრების დეტალები აინტერესებდათ და მეც იტულებული გავხდი, მეთქვა, ღიახ, ორგანოში მქონდა-მეთქი. ჩემის მხრივ, მოვითხოვე, რომ ინტერვიუდან ეს ეპიზოდი არ ამოეჭრათ. სამწუხაროა, მაგრამ ჯერ კიდევ გვინდობა ტელევიზიასთან კონტაქტისგან თავის შეკავება... ამას გარდა, მე ვიყავი პირველი ლესბოსელი, რომელმაც ორიენტაციის შესახებ სატელევიზიო ეთერში განაცხადა: ჟურნალისტები დაინტერესდნენ, მეგობარი მამაკაცი თუ მყავდა. მაშინ კიდევ ერთი “ქამინაუთი” მოვახდინე, რომ მამაკაცებს არ ვხვდები და ლესბოსელი ვარ. გადაცემის წამყვანი შოკში ჩავარდა, თავი ვერ შეიკავა და წამოიძახა: "ეს რა ჯანდაბა ხდებაო". დარბაზში ერთი ფსიქოლოგი იჯდა, რომელმაც წამყვანის კითხვის საპასუხოდ დაადასტურა, ღიახ, ეს ყველაფერი ძალიან ნორმალური იყო.

მე: თქვენ ზოგადად არსებული წინასწარგანწყობები ახსენეთ. გრძნობთ თუ არა, რომ მსგავსი რამ ტრანს-გენდერების მიმართაც ხდება ლგბ საზოგადოებაში?

დლ: რა თქმა უნდა, ასეთი წინასწარგანწყობები არსებობს. ადამიანებს ამა თუ იმ მოვლენისა ეშინიათ, რადგან არა აქვთ ინფორმაცია, არ ესმით, რა არის ეს. მიუხედავად იმისა, რომ მე გეების პოლიტიკურ ჯგუფს წარმოვადგენდი, განსაკუთრებული წვეულებების დროს გეი კლუბებში შესვლა მაინც არ შემეძლო. ქალებიც წინააღმდეგნი იყვნენ, რომ ადამიანი, რომელიც ქალად არ დაბადებულა, ქალთა ორგანიზაციის საბჭოში აირჩიეს. მეორეს მხრივ, უნდა ვთქვა, რომ ტრანსსექსუალებს შორისაც არის გავრცელებული წინასწარგანწყობა ლგბების მიმართ. ჩვეულებრივ, ტრანსსექსუალები პეტერო ორიენტირებულები არიან და მაშინ დგება გენდერული იდენტობის პრობლემა. ისინი თვლიან, რომ ავად არიან და შესაბამისი მკურანლობის შემდეგ, საზოგადოების ჩვეულებრივი წევრები გახდებიან. ამიტომაც, არ სურთ, ასოცირდებოდნენ ლგბ-ებთან. ისინი უარყოფაში ცხოვრობენ, რადგანაც თავიანთი ცხოვრების ადრეულ ეტაპზე არ ცდილობენ, გაუმკლავდნენ გენდერული იდენტობის პრობლემას.

მე: გენდერული როლები... როგორ ზემოქმედებას ახდენს გენდერული როლები აქტივიზმზე?

დლ: მამაკაცები და ქალები, რომლებიც თანასწორობისთვის იბრძვიან, ერთ პოლიტიკურ მიზანს ესწრაფვიან. პრობლემა ისაა, რომ მათი მიდგომა განსხვავებულია. რაც შეეხება სამუშაოს, გეები ყოველთვის დომინირებენ. ისინი ახდენენ ტიპური მამაკაცური საქციელის დემონსტრირებას, ისევე, როგორც ნებისმიერ სხვა საჯარო სფეროში. მაშინ, როცა ქალები ცდილობენ, გაიზარონ, რაზეა საუბარი და არ ერევიან, თუკი ეს ჩარევა გადაუღებელი არ არის. შესაბამისად, ისინი ყოველთვის ჩამორჩებიან.

when I was starting a national ARCI Trans group by focusing on strengthening regional chapters, giving them training on how to run services like helpline and similar. I pursued the path of mainstreaming the trans issues in overall LGBT activism through membership to 3 umbrella organizations ARCI Gay, ARCI Lesbica and ARCI Trans. It provoked controversy among gay men in Milan when I was elected as their chair person and so became a member of national board of ARCI Gay. I perceived myself a lesbian woman and since splitting gays and lesbians in ARCI I was the first lesbian on a gay Board. Making contacts with lesbians was also somewhat challenging due to isolationism and low level of coming out among lesbians at that time.

Me: Coming out is indeed a crucial thing for pushing for social transformation. What was your experience of public coming out?

DL: Coming out as a transgender person is always harder compared to that of LGB persons. A TV programme was related to employment issues and I never expected that journalists will shift to my personal life. They started asking me about surgery. I would reply that I have gone through the surgery and that everything was fine indeed. Journalists insisted on responding on my private life and I had to say that yes, I did have an orgasm. From my side, I insisted that they did not cut this episode from my interview. Unfortunately, we still need to take measures to protect ourselves while contacting televisions... I also was the first lesbian to come out on TV. Then the journalist started asking about boyfriend. And then I had to make another coming out and say that I do not date men, and that I am a lesbian. TV anchor was shocked and could not refrain from saying "What the hell is going on here". Auditorium included a psychologist that in response to the anchor's question confirmed that what I said was certainly a normal thing.

Me: You talked about prejudice in society. Could you sense a prejudice toward transgender among LGB community?

DL: Of course there is a prejudice. People are afraid of certain phenomenon as they do not have information or understanding of it. Although I represented a gay political group, I was still unable to enter gay clubs during special events. Women also would mind to have person not born as a woman elected in a women organization board. On the other hand there is a prejudice among transsexual persons toward LGB. Transsexuals usually have hetero preference. And then there is a problem of gender identity. They think they are ill, will be cured and accepted as regular members of the society. Therefore, they do not want to associate with LGB. They live in

მე: თქვენ ისაუბრეთ იტალიაში თქვენი საქმიანობის შესახებ. ილგა-ში მუშაობის რა გამოცდილება გაქვთ?

დლ: ილგა ევროპის კონფერენციაზე პირველად 4 წლის წინ ჩამოვედი და საბჭოს წევრად ამირჩიეს. ილგა ძალიან დიდ ყურადღებას აქცევს თავის საბჭოში სხვადასხვა გენდერების რეპრეზენტაციას. მათ საბჭოში ჩემი მოწვევა მოისურვეს, რადგან ერთმა წევრმა, რომელიც ასევე ტრანსგენდერი იყო, საბჭო დატოვა და ამას გარდა, მე მქონდა ილგა ევროპასთან თანამშრომლობით ტრანსგენდერის საკითხებზე მუშაობის გამოცდილება. ილგა ევროპაშიც მიმდინარეობდა დისკუსიები ტრანსგენდერის საკითხებზე. მე ვცადე, ამეხსნა, რომ თუ ჩვენ ევროპული ინსტიტუტების წინაშე ეფექტურ ლობირებას ვაპირებთ, საჭიროა, შევქმნათ ძლიერი, დიდი ევროპული ტრანსგენდერ ორგანიზაცია. ილგა ევროპის დახმარებით მოხერხდა ევროპის ტრანსგენდერ ქსელის შექმნა და მისი სიცოცხლისუნარიან, სტაბილურ ორგანიზაციად ქცევა. რეგისტრაციის საკითხის გადაუჭრელობის გამო ამ ჯგუფს თანხების მოძიება არ შეეძლო. დაფინანსება, კვლევის ჩასატარებლად, ილგა ევროპამ მოუპოვა. ილგა ასევე მხარს უჭერდა ამ ჯგუფის ვებ-გვერდს. ამჟამად ბელგიაში ვცხოვრობ და იქაც ვინტერესდები, რატომ სვამენ ტრანსგენდერის საკითხებს დღის წესრიგში. ვცდილობ, გავარკვიო, ამას პოლიტიკორექტულობის გამო აკეთებენ თუ გაცნობიერებულად მიიღეს ასეთი გადაწყვეტილება. თუ ეს მხოლოდ პოლიტიკორექტულობის გამო ხდება, გარწმუნებთ, ნამდვილად არ მოიტანს შედეგს.

მე: ჩვენ ყოველთვის ვთხოვთ ჩვენს რესპონდენტებს, მკითხველებს პირადად მიმართონ. ძალიან ცოტა კონტაქტი გვაქვს ტრანსგენდერ ადამიანებთან. რას უსურვებდით იმ ადამიანს, რომელიც ახლა ტრანსგენდერისადმი მიძღვნილ ჟურნალის ამ ნომერს კითხულობს?

დლ: პრინციპში, ჩემი სურვილები საქართველოს მთელ ლგბტ საზოგადოებას მიემართება. ჩემი აზრით, უკვე აღარ არის ის დრო, როცა ლგბტ უფლებებისთვის უნდა ვიბრძოლოთ, ახლა უკვე სექსუალური ორიენტაციის, გენდერული იდენტობისა და გამოხატვის მრავალფეროვნებისათვის უნდა ვიბრძოლოთ. ყველას აქვს სექსუალური ორიენტაცია, გენდერული იდენტობა და გამოხატვა. როცა საზოგადოებრივ აქტივიზმზე ვლაპარაკობთ, აუცილებელია, ყველამ დააფასოს მრავალფეროვნება. არა აქვს მნიშვნელობა, ადამიანი ლესბოსელია, გეია, ბისექსუალია, ტრანსგენდერია თუ ჰეტეროსექსუალი, მიზანი ერთია - დისკრიმინაციასთან ბრძოლა. და მაშინ, აქტივიზმში ადგილი აღარ ექნება შიდა წინასწარგანწყობებს.

denial as they do not try to address gender identity problem at the early stage of their lives.

Me: Gender roles... How does that affect an activism?

DL: Men and women while fighting for equality have a similar political goal. The problem is that the approaches differ. During work, gays always dominate. They demonstrate typical male behavior like in any public field. Whereas women try to see what is being said and do not step in unless it is urgent. Therefore they remain backward.

Me: You spoke of your activism legacy in Italy. What is your experience in ILGA?

DL: I first came to ILGA Europe conference four years ago and was elected as a Board member. ILGA pays a lot of attention to the gender representation on its Board. They wanted me on the Board as the other transgender person left and I had experience of working on transgender issues with ILGA Europe before. In ILGA Europe too, there were discussions on transgender issues. I then tried to explain that if we are to lobby effectively in front of European Institutions we also need to bring up a strong European wide transgender organization. ILGA Europe then helped to start European Transgender Network and actually ensured its viability and sustainability. This group could not fundraise due to a registration issue and ILGA Europe acquired funding for this group to carry out the research. ILGA also supported a website of this group. In Belgium too, that is my home country now, I had to see why do people put transgender issues on the agenda? I try to understand whether they do this because of political correctness or this is an informed decision. If it is the political correctness issue only, then it certainly will not work.

Me: We always ask our interviewees to get personal with our reader. We have very few contacts with transgender persons. What would you wish to the person that reads this transgender issue and relates to it?

DL: My wishes would in fact be directed to the whole LGBT community in Georgia. In my opinion, it is no longer an issue to fight for LGBT rights but rather for a diversity in sexual orientation, gender identity and expression. Everyone has a sexual orientation, a gender identity and a gender expression. When it comes to the activism all need to appreciate diversity. No matter whether person is lesbian or gay, bisexual, transgender or straight, there is one goal - to fight discrimination. And then, you do not have internal prejudice problem in an activism.

იუსტუს აისფელდი TransGender Europe-ს თავმჯდომარეა და ლგბტ საკითხებზე 1994 წლიდან მუშაობს. ის COC Netherlands -ში მუშაობდა კონსულტანტად, ასევე ევროპარლამენტის პოლანდიელ წევრთან, ემინე ბოზკურტთან. მისი ინიციატივით შეიქმნა პოლანდიური ტანსეგნდერ ქსელი. იგი ამსტერდამსა და ნიუ-იორკში ცხოვრობს.

იუსტუს აისფელდი / Justus Eisfeld
© photo by David Hartfiel

Justus Eisfeld is Chairperson of TransGender Europe and has been an LGBT activist since 1994. He worked for COC Netherlands as policy and communications consultant, Dutch Member of the European Parliament Emine Bozkurt and initiated the Dutch Transgender Network. He divides his time between Amsterdam and New York.

ინტერვიუ იუსტუს აისფელდთან

ჟურნალი "მე": როგორ ჩაერთეთ ლგბტ აქტივიზმში? რა გამოცდილება გქონდათ მანამდე?

იუსტუს აისფელდი: თავდაპირველად, მუშაობა ბერლინის თავისუფალი უნივერსიტეტის სტუდენტთა საბჭოს ლესბოსელთა განყოფილებაში დავიწყე. მასსოვს, 1994 წელს, პირველი, რაც გავაკეთეთ, ორგანიზაციის Lesbian Avengers-ის ბერლინის ფილიალის დაარსება იყო. Lesbian Avengers -ის საქმიანობა პრაქტიკული ხასიათის იყო, ისევე როგორც შეერთებულ შტატებში მოქმედი Queer Nation და Act Up. ეს ორგანიზაცია იმიტომ შევქმენით, რომ საკმარისი ყურადღება არ ექცეოდა ლესბოსელი ქალების საჭიროებებს. ერთხელ, ბერლინის საშობაო ბაზრობაზე, საჯარო კონცის აქცია ჩავატარეთ. აქცია წარმატებული აღმოჩნდა და თან, ძალიან გაგვახალისა: დაიკების დევნა, საჯაროდ ზევენა-კოცნა და საკუთარი ლესბოსელობის ღიად ჩვენება, მართლაც სახალისო რამ იყო. მოგვიანებით, იმ ჯგუფის მესამედი რომელთან ერთადაც დავიწყეთ საქმიანობა, ტრანსგენდერი მამაკაცები აღმოჩნდნენ... მგონი, ჩვენ ვიყავით ერთ-ერთი ყველაზე თამამი ჯგუფი. ყოველთვის ღრმად მწამდა, რომ თუ ჩემი უფლებები ირღვევა, ე.ი. შესაბამისად, სხვების უფლებებიც საფრთხის ქვეშ იქნება. ძალიან პოლიტიზებულ ოჯახში გავიზარდე - შენტვის ჯდომა და რაღაცის კეთება ჩვენთან მიუღებელი იყო. თუ შენტვის რაიმეს აკეთებ, სხვების-

INTERVIEW with JUSTUS EISFELD

Me: What did bring you to LGBT activism. What was your early experience?

Justus Eisfeld: I started out in the lesbian department of the Berlin Free University student's council. One of the first actions that we did was to found the Berlin chapter of the Lesbian Avengers - that was back in 1994. The Lesbian Avengers were a groups directed at direct action - a bit like Act Up for HIV/AIDS related work and Queer Nation which were both other direct action groups in the USA at the time. We started the Lesbian Avengers because we felt that there wasn't enough attention for the needs of lesbian women. One thing that we did was a kiss-in at the big Christmas market in Berlin. It was a nice success and lots of fun to do: running around smooching as many dykes as possible and being overtly lesbian was great fun. Later at least 1/3 of the original group turned out to be guys after all. I guess we were just the ones with the most rage in our guts. I have always had the strong belief that if my rights are at stake probably the rights of other people are at stake too. I

თვისაც უნდა აკეთო. პოლა, რატომ არ შეეცვალათ მთელი სამყარო, რაკი საქმისთვის ხელი მოგვიკიდია? აი, ასე მზრდიდნენ. ასე რომ, როცა 1993 წელს, ჯერ ლესბოსელობა ვაღიარე, ხოლო 2002 წელს საჯაროდ განვაცხადე, რომ ტრანსგენდერი მამაკაცი ვიყავი, სულ იმის შეგრძნება მქონდა, რომ უნდა დამეცვა როგორც საკუთარი, ისე სხვა ადამიანების უფლებებიც.

მე: ევროპარლამენტის წევრის აპარატშიც მუშაობდით. გაგვიზიარეთ თანამედროვე პოლიტიკაში ლგბტ საკითხების შესახებ თქვენი მოსაზრება.

ია: ლგბტ საკითხებთან დაკავშირებული პროცესები ამჟამად ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში განსხვავებული ტემპით ვითარდება. ევროკავშირის შიგნით, ლგბტ აქტივისტების სტრატეგია გულისხმობდა კანონთა ერთგვარი პაკეტის შექმნას, რომელშიც შევიდოდა ლგბტ საკითხებისადმი პროზიტუურად განწყობილი კანონიც. ევროკავშირში მიღებამდე მთავრობებისთვის ამ კანონთა პაკეტის მიღება სავალდებულოა. რადგან აქ კანონების უაზრმაზარ რაოდენობაზეა ლაპარაკი, ბუნებრივია, ერთი კონკრეტული საკითხი მაშინ დიდ დებატებს არ იწვევდა. სამაგიეროდ, ახლა დადგა დებატების დრო! ამის მაგალითია პოლონეთი. იქ ლგბტ საკითხები გაცილებით პრიმიტიულ დონეზე განიხილება (მაგალითად, აქვთ თუ არა ლგბტ ადამიანებს პოლონეთში ცხოვრების უფლება), ვიდრე ამას თავად პოლონეთის კანონმდებლობა მიიჩნევს დასაშვებად (მაგ. პოლონეთში არსებობს კანონი სამუშაო ადგილზე დისკრიმინაციისგან დაცვის შესახებ). კანონი ამ შემთხვევაში გზამკვლევაა და მას აუცილებლად სჭირდება მტკიცე დასაყრდენი საზოგადოებაშიც. ამიტომაც, მგონია, რომ კანონებმა, რომლებიც საზოგადოებაზე მეტად პროგრესულია, საზოგადოება ამ გზაზე უნდა დააყენოს. ჩვენ ყველას იმედი გვაქვს, რომ საქართველოს მოსახლეობას ადამიანის უფლებები იმ ფუნდამენტურ ღირებულებად მიაჩნია, რაზედაც საზოგადოება დვას. შემდეგი ნაბიჯი, ჯოგიაკარტას პრინციპების გულდასმით შესწავლა და საქართველოში მცხოვრები ლგბტ ადამიანთა უფლებების ენაზე მათი ადაპტირებაა. ეს იმიტომ კი არ უნდა მოხდეს, რომ ქართული საზოგადოება ასეთი პროგრესულია, არამედ, იმიტომ, რომ ქართულმა საზოგადოებამ აღიარა, რომ მზადაა, პატივი სცეს ადამიანის უფლებებს.

მე: საქართველოს სასამართლომ მიიღო გააღწევეტილება, შეავსოს საკანონმდებლო ხარვეზი და მისცეს ტრანსგენდერ ადამიანებს უფლება, შეიცვალონ პირადობის დამადასტურებელი ის დოკუმენტები, სადაც გენდე-

grew up in a very political family - just doing your own stuff isn't our style, we always want to do it right for others, too. Why not change the whole world while you're at it - that kind of attitude. So when I came out as a lesbian in 1993 and later as a transman in 2002 I always also had the strong feeling that I had to stand up for a) my own rights and b) other's people's rights.

Me: You worked for a member of the European Parliament and might want to share your outlook at LGBT issues in modern politics.

JE: LGBT issues seem to be running at very different paces in different places in Europe - within the EU the strategy of LGBT activists was to make LGBT-friendly EU law part of the required package of laws that had to be adopted before accession. Because this was part of a huge bulk of other laws that had to be passed by the

“...The next step then is to take the Yogyakarta Principles and have a good look at how that translates into rights of LGBT people in Georgia - not because Georgian society is so progressive, but because Georgian society agreed to the simple fact that human rights should be respected”.

parliaments in question there was usually not a big debate in society about this particular issue at the time - but that debate is coming back at us now! An example is Poland: there LGBT issues are discussed at a much lower level (have LGBT people a right to be there in the first place) than the existing laws in Poland (protection from discrimination in

the workplace for example is a law in Poland) would suggest. Laws should be leading the way and they need to have a firm basis in society as well. Therefore I think that laws that are actually more progressive than the society should be used to lead the way in society. We all hope of course that Georgian society believes that Human Rights are a fundamental basis of society. The next step then is to take the Yogyakarta Principles and have a good look at how that translates into rights of LGBT people in Georgia - not because Georgian society is so progressive, but because Georgian society agreed to the simple fact that human rights should be respected.

Me: Georgian court made decision to bridge the legislative gap and grant transgender person right to change ID

რია აღნიშნული. თუმცა, სასამართლოს გადაწყვეტილება მოტივირებული იყო იმ ფაქტით, რომ იმ კონკრეტულმა ადამიანმა ქირურგიული ჩარევით შეიცვალა სქესი. როგორ ფიქრობთ, სამართლიანია თუ არა ასეთი გადაწყვეტილება? და საერთოდ, რას ფიქრობთ ტრანსგენდერი ადამიანებისათვის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების შეცვლის შესახებ?

ია: ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ სახელმწიფო რაც შეიძლება ნაკლებად უნდა ერეოდეს სამედიცინო პროცედურებში. შესაბამისად, სახელმწიფომ არ უნდა მოითხოვოს, რომ მისმა მოქალაქემ ჩაიტაროს ესა თუ ის სამედიცინო პროცედურა, განსაკუთრებით, თუ ეს პროცედურა ამ ადამიანისთვის სულაც არაა აუცილებელი. პროფესიონალი მედიკოსები ბოლო დროს სულ უფრო ხშირად საუბრობენ გენდერული იდენტობის მრავალფეროვნების შესახებ. თავდაპირველად, ყველას მიაჩნდა, რომ არსებობენ მხოლოდ კაცები და ქალები. შესაბამისად, არსებობენ ტრანსგესუალები, რომელთაც სჭირდებათ სხეულის გადაკეთება. ეს ზორციელდებოდა იმდენად, რამდენადაც განვითარებული იყო ქირურგიული საშუალებები. ახლა უფრო მეტი ყურადღება ექცევა ნაკლებად შავ-თეთრ მოდელს: სამედიცინო სფეროში ჩნდება სულ უფრო მეტი ცოდნა იმის შესახებ, რომ "მამრობითსა" და "მდედრობით" პოლუსებს შორის არსებობს შესაძლო ნიუანსები. ამას გარდა, არსებობენ ისეთი ტრანსგენდერი ადამიანები, რომლებიც სხეულის შედარებით მსუბუქი კორექციითაც დაკმაყოფილებიან და ბედნიერად იცხოვრებენ. ხდება ასევე სტანდარ-

“...შემდეგი ნაბიჯი, ჯოგიაკარტას პრინციპების გულისხმით შესწავლა და მათი აღაპტირებაა საქართველოში მცხოვრები ლგბტ ადამიანთა უფლებების ენაზე. ეს იმიტომ კი არ უნდა მოხდეს, რომ ქართული საზოგადოება ასეთი პროგრესულია, არამედ, იმიტომ, რომ ქართულმა საზოგადოებამ აღიარა, რომ მზადაა, პატივი სცეს ადამიანის უფლებებს”.

ტული სამედიცინო მკურნალობის მოდელის გადასინჯვა: რაც შეიძლება ცოტა მკურნალობა, მაგრამ ზუსტად იმდენი, რამდენიც საჭიროა. ეს მიდგომა სამედიცინო მომსახურების ყველა სფეროში აღწევს და სულ უფრო მეტად გამოიყენება ტრანსგენდერების შემთხვევაში. ასე რომ, მედიცინის განვითარების ამ ეტაპზე უკვე აღარ მიიჩნევა, რომ ყველა ტრანსგესუალს აუცილებლად სჭირდება გენიტალიებზე ქირურგიული ოპერაცია. თუ რომელიმე ქვეყნის კანონმდებლობა ჩამორჩება სამედიცინო ტექნოლოგიების განვითარებას, ეს, რა თქმა უნდა, შექმნის ტრანსგენდერთა უფლებების დარღვევის საფუძველს. უფლება, იყო სახელმწიფოს მიერ აღიარებული, ადამიანის ძირითადი უფლებების ერთ-ერთი ნაწილია და ამის შესახებ ნათქვამია ჯოგიაკარტას პრინციპებში (1). რაც თქვენ თქვით, ეს უკვე დიდი წინგადადგმული ნაბიჯია იმ ტრანსგენდერებისთვის, რომლებიც ამ გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიცვლიან დაკომენტებს. ასე რომ, ეს შვებაა ხალხის ნაწილისთვის. თუმცა, არსებობს ძალიან ბევრი ტრანსგენდერი, რომელთაც არ სურთ, ან უბრალოდ არ შეუძლიათ ოპერაციის გაკეთება (მაგალითად, იმიტომ, რომ ფული არა აქვთ), რომელთაც ეს გადაწყვეტილება არაფერს მოუტანს.

documents where new gender was marked. Though, the court decision was motivated with the fact that person had undergone the genital surgery. Do you think this is a just decision? What do you think of ID change procedure for transgender persons?

JE: I believe that there should be as little interference of the state with medical procedures as possible. Therefore the state should not ask its citizens to undergo any (specific) kind of medical procedure, especially if that procedure is not necessary for that person. What we see more and more is a shift in thinking in the medical professional world with regards to gender identity discrepancies. In the beginning everybody thought that there were men and women, and nothing in between, and that there were people who were transsexual and required an adaptation

of the body that was as much surgically altered as technically possible. Now the focus is more towards a less black & white kind of model: there is more and more acknowledgement in the medical field that there are in fact nuances possible in-between the two poles 'male' and 'female', and that there are transgender people who can live very happily with relatively small adaptations to the body. There is a shift in thinking more towards the standard medical model of treatment: As little treatment as possible, and as much treatment as needed. This forms the basis of all medical treatment and is more and more applied to the treatment of transgender people as well. So the medical field has actually evolved beyond the notion that all transsexuals require genital surgery. That

მე: თქვენი ამჟამინდელი საქმიანობა ტრანსგენდერული ქსელის შექმნას უკავშირდება. რა გამოცდილება დააგროვეთ და რომელი საკითხების გათვალისწინებაა აუცილებელი დღევანდლობაში?

ია: ტრანსგენდერული ქსელის შექმნის იდეა, თითქოს, თავისთავად მოიცავს წინააღმდეგობას. ტრანსგენდერთა ბევრ გაერთიანებაში, მაგალითად, ნიდერლანდებში, გერმანიაში და სხვა დასავლეთ ევროპულ ქვეყნებში, არსებობს შიდა წინააღმდეგობების ხანგრძლივი ტრადიცია. ვფიქრობ, ის ყოველდღიური დისკრიმინაცია, რასაც ტრანსგენდერები ყოველდღიურად და ყველა ფეხის ნაბიჯზე ეჯახებიან, ძალიან დიდ პასუხისმგებლობას აკისრებს ამ საზოგადოების ყველა წევრს.

ტრანსგენდერთა შორის ბევრია ისეთი ადამიანი, ვისაც უჭირს ერთმანეთისგან განასხვავოს მტერი და მოკეთე. ისინი იმდენად მიჩვეულნი არიან, რომ აუცილებლად თავი უნდა დაიცვან ყველასაგან, რომ ხშირად ყველას ერჩიან, ვისზედაც ხელი მიუწვდებათ. მათ შორის არცთუ იშვიათად ხვდებიან ისეთი ადამიანები, ვინც ტრანსორგანიზაციებში მუშაობენ. ამ განწყობის შეცვლა ძალიან ძნელია და ამისთვის დიდი ნდობის მოპოვებაა საჭირო. ნიდერლანდებში ჩვენ უკვე იმ დონეს მივაღწიეთ, რომ, ბოლოს და ბოლოს, ტრანსგენდერებს ერთობლივი, ნაყოფიერი მუშაობა შეუძლიათ. ამას მთელი სამი წელი დასჭირდა! თავდაპირველად მოვაწყვე შეხვედრა, სადაც ერთმანეთს ისეთი ჯგუფის წევრები შეხვდნენ, ვინც წლების მანძილზე არ ელაპარაკებოდნენ ერთმანეთს. ამ ჯგუფებს შორის ნდობის გამოსამუშავებლად ბევრი ძალისხმევა და დიდი მოთმინება გახდა საჭირო. ევროპული მასშტაბის ორგანიზაციის მართვა კიდევ უფრო რთულია. აქ არა მაქვს საუბარი მხოლოდ იმ პრობლემებზე, რომლებიც საერთოა, არამედ ცხოვრების სტილში კულტურულ განსხვავებებზე, ფინანსურ შეზღუდვებსა (თვითმფრინავის ბილეთები ძვირია!) და გამოცდილების საშინელ ნაკლებობაზე.

ზემოჩამოთვლილი პრობლემებს თავი უნდა გავართვათ. TransGender Europe -ს სამი სამუშაო მიმართულება აქვს გამოკვეთილი, რომელსაც სასწაფოდ ესაჭიროება ყურადღების მიქცევა:

- * ბრძოლა ძალადობასა და დისკრიმინაციასთან;
- * ტრანსგენდერთა ადამიანის ფუნდამენტური უფლებების პატივისცემა;
- * ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობა

ყველა ჩამოთვლილ საკითხში ტრანსგენდერები დიდ პრობლემებს აწყდებიან. ბრიტანეთში, მაგალითად, კვლევამ აჩვენა, რომ გამოკითხულთა 71% განუცდია ზეწოლა. ტრანსგენდერებს პრობლემები აქვთ სამსახურში, ოჯახებს შიგნით, ქუჩებში და საცხოვრებელ ადგილას. ეს სიძულვილი და ძალადობა უკვე ისედაც მეტისმეტად დიდი ხანია გრძელდება და ამას აუცილებლად ბოლო უნდა მოეღოს.

any state would be lagging behind in the medical development in terms of the laws is in fact an infringement of the human rights of transgender people. The right to recognition by the state is a basic human right and laid out as such in the Yogyakarta Principles.(1)

That said I think it is already a great step forward that some transpeople will be able to have their paperwork changed on the basis of this decision. So it is a relief to some people, though a lot of transpeople who don't want to or simply cannot undergo surgery (for example because they just don't have the money) will still be missing out.

Me: Your current work is now concentrated on building transgender networking. What is your experience so far and what are the issues that are important to consider in today's reality?

JE: Transgender networking sometimes almost seems like a contradiction in terms. In a lot of trans communities, including the Netherlands, Germany and other Western European countries have a long, long tradition of in-fighting. I believe that the daily experiences of discrimination that trans people face everywhere take a huge toll on the community and on individuals in this community. There are so many people in the trans community who have a very hard time to distinguish between friends and enemies. They are so used to having to defend themselves all the time, that they will just hit anybody who is within reach - and more often than not these are other trans organizers. Breaking these mechanisms is hard work and requires a lot of trust. In the Netherlands we are now at a point where the trans groups are finally able to work together productively. This process took three years! When I first organized a meeting between the different groups most of them hadn't even talked to one another in years! Building the trust between these groups took a lot of effort and a lot of patience. Organizing on a European level is even more difficult. Not only do we face exactly the same problems in terms of mistrust and people with feelings that can be hurt quicker than you can blink your eye - but we also face cultural differences in workstyles, financial constraints (flight tickets are expensive!) and a huge lack of experience

That being said there are obviously a lot of big problems that we need to tackle. For TransGender Europe we have identified three fields that need the most urgent attention:

- * fighting violence and discrimination
- * respect for the basic human rights of trans people
- * access to healthcare

ადამიანის ძირითად უფლებებს ტრანსგენდერების შემთხვევაში თავად სახელმწიფოები არღვევენ. ძალიან ბევრია ისეთი ქვეყანა, რომელიც მაგალითად, სტერილიზაციას ან განქორწინებას ითხოვს იმისათვის, რომ ადამიანს საბუთები შეუცვალოს. ზოგიერთ ქვეყანაში ეს საერთოდ შეუძლებელია. ორივე, რა თქმა უნდა, არაჰუმანური მოპყრობაა ტრანსგენდერთა მიმართ და არღვევს მათ ძირითად უფლებებს. ისეთი ქვეყნიდან გაქცევის შემთხვევაშიც კი, სადაც ტრანსგენდერებს სიკვდილით სჯიან, ადამიანი მაინც ვერ იქნება დარწმუნებული, რომ პოლიტიკურ თავშესაფარს მიიღებს, თუ დანიშნულების ქვეყანას საგულდაგულოდ არ შეარჩევს.

დაბოლოს, კიდევ ერთ მნიშვნელოვან საკითხს მინდა შევეხო: ჯანდაცვის საშუალებების მისაწვდომობა ყველაზე მწვავე პრობლემაა. ტრანსგენდერებს სპეციფიკური სამედიცინო მომსახურება სჭირდებათ - კონსულტაციები, თუ როგორ უნდა გაუმკლავდნენ გენდერული დისფორიის შეგრძნებებს, როგორ მიიღონ ჰორმონები, ჩაიტარონ ოპერაცია - ამ ყველაფერზე მხოლოდ ზოგიერთ ადამიანს მიუწვდება ხელი და ისიც, არა ყველა ქვეყანაში.

ამ დიდი პრობლემისა და იმ შედეგების გარდა, რაც არასასურველ სექს-მუშაკობას მოჰყვება MtF-ებს შორის, - არასპეციფიკური, ჩვეულებრივი ჯანდაცვისადმი ხელმისაწვდომობაც პრობლემაა. ჯანდაცვის სისტემის მუშაკებს ტრანსგენდერთა მიმართ იგივე წინასწარგანწყობები აქვთ, რაც საზოგადოების დანარჩენ ნაწილს. მათი ძალიან დიდი ნაწილი, უარს ამბობს დახმარება გაავიწიოს ჩვენ, როცა ფეხმოტეხილები ან გრიპის მძიმე ვირუსით დაავადებულები ექიმის კაბინეტს მივაკითხავთ.

ასე რომ, წინ საკმარისზე მეტი სამუშაო გველოდება, გვინდა ეს თუ არა, მაინც მოგვიხდება, ჩვენი ძალები გავაერთიანოთ და ერთობლივად ვებრძოლოთ იმ პრობლემებს, რაც ტრანსგენდერების წინაშე დგას. ამას მხოლოდ ერთობლივი ძალისხმევით შევძლებთ!

All of these aspects are areas where trans people face a lot of problems. In a UK study for example 71% of the respondents reported that they have experienced harassment before. Trans people have problems at work, within their families, in the streets and where they live. This hatred and violence has gone on for way too long and has to stop.

The basic human rights of trans people are often infringed by states themselves. A lot of countries for example require sterilization and/or divorce as a prerequisite for a legal change of papers. Other countries don't even allow the paper change at all. Both are of course inhumane treatments of transgender people and a violation of our basic human rights. And when we come from countries where trans people are subject of persecution we can't even be sure to receive asylum, unless we pick our destination very, very carefully.

Last but not least, access to healthcare is a major problem. Transgender specific healthcare - be it counseling to deal cope with the feelings of genderdysphoria, be it hormones, be it surgery - is only accessible to some people in some countries. Apart from this big problem - and the consequences like unwanted sex-work amongst MtF's - access to non-transgender healthcare is a big problem, too. Healthcare providers prove at least as prejudiced towards trans people as the rest of society, and a far too large number of them actually refuse to help us when we end up at the doctor's office with a broken leg or a nasty flu.

So there's more than enough work ahead of us - so if we want to or not, we have to unite to fight the problems that trans people are facing. We can only do this together!

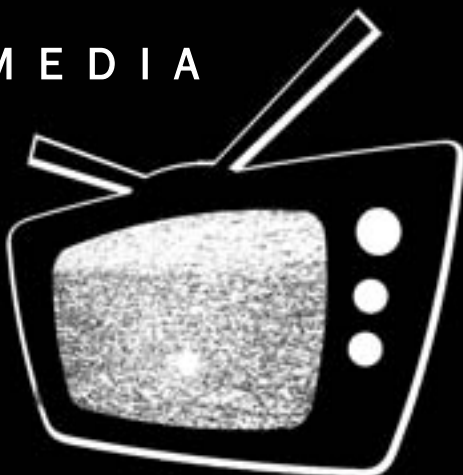

აქ ME

მედია

ამერიკელი მეცნიერებმა, რომელებიც სხვადასხვა უმცირესობის რეპრეზენტაციას სწავლობდნენ ტელევიზიის მეშვეობით, ოთხი ძირითადი ქრონოლოგიური სტადია გამოეყვანა: მიჩუმება (როცა უმცირესობები და მათთან დაკავშირებული თემები საერთოდ არ ხვდება საჯარო სივრცეში ტელეეთერის მეშვეობით); დაცინვა (როდესაც დომინირებული ჯგუფი საკუთარი იმიჯის უკეთ წარმოჩენას უმცირესობის ჯგუფის წარმომადგენელთა სტერეოტიპიზაციისა და დამცირების ხარჯზე ახდენს); რეგულირება (უმცირესობათა წარმოჩენა ხდება მხოლოდ პოზიტიურად. იქმნება წარმატებული ადამიანის დადებითი იმიჯი) და პატივისცემა (აღარ ხდება აპელირება განსხვავებულობაზე, ჩნდება პატივისცემა ამ ადამიანების მიმართ და მათ წარმოაჩენენ ისევე, როგორც დომინირებული ჯგუფის წევრებს). თუ შევეცდებით ამ კრიტერიუმებით შევაფასოთ ქართულ ტელევიზორებში ჰომოსექსუალობის/ჰომოსექსუალობა რეპრეზენტაციების პროცესი, ადვილი დასანახია, რომ ამ თემებზე ტაბუს მოხსნის შემდეგ, ბოლო ათი წლის მანძილზე საქართველოში მოქმედი ტელეკომპანიები ვერა და ვერ გასცდნენ მეორე ეტაპს.

MEDIA

ბიძოცა საჯარო დისკურსისათვის

შუასაუკუნეებში, როცა ქალს, უბრალოდ, ეკრძალებოდა სცენაზე თამაში და სპექტაკლში ყველა როლს მამაკაცები ასრულებდნენ, გადაცემული მამაკაცის დანახვა მაყურებელში ნაკლებად თუ გამოიწვევდა ისეთ ეფექტს, როგორც დღეს. ქალის ტანსაცმელში გამოწყობილი მამაკაცის გამოჩენა ეკრანსა თუ სცენაზე, "ქალურობის" თამაში და ზაზგასმა ბიოლოგიურ სქესსა და გენდერული როლის "შეუსაბამობაზე" კომიკური ეფექტის შექმნის ერთ-ერთი გავრცელებული მეთოდია (ამაზე დაწვრილებით თეო ზატიაშვილის სტატიაში წაიკითხავთ "არტ-ის" რუბრიკაში). "რუსთავი-2-ის" იუმორისტული შოუს სკეტჩების დიდი ნაწილი სწორედ ამგვარ "შეუსაბამობებზე" აგებული. ნაწილი დეიდას პოპულარული პერსონაჟის გარდა "კომედი შოუს" კიდევ ერთი უცვლელი თემა ფემინიზებული მამაკაცია (სწორედ ასეთია მათ მიერ შემოთავაზებული ჰომოსექსუალობის სტერეოტიპი). როგორც ჩანს, ტელეკომპანიის "რუსთავი 2-ის" ხელმძღვანელობამ საკმარისად არ ჩათვალა უნიჭო ხუმრობები თემის გარშემო და იუმორისტულ შოუებში შექმნილი კარიკატურული პერსონაჟები და რეალური შოუს "გახალისება" სცადა ამ თემატიკით.

რეალური შოუ "ბარი 4-ის" მონაწილე პაკო ტაბატაძე იმავე მიზეზით აღმოჩნდა აბსაითში გადაცემის დაწყების მეორე დღესვე რა მიზეზითაც შოუში მონაწილეობის მისაღებად შეარიქს. "მითხრეს, რომ თეორში უნდა მეღიარებინა, რომ "გეი" ვარ, ოღონდ ეს "ბარის" დაწყებიდან ორი კვირის მერე უნდა მეთქვა. ისიც მითხრეს, რომ პრობლემა ამის გამო არ შექმნილობოდა. თუმცა, ჩემთვის ამის აღიარება პრობლემა ისედაც არ არის, ეს გარეგნულადაც მეტყვობა. ვიყავი კასტინგზე, სადაც ჩემი მონაწილეობა იყო ფორმალური...

THE FIGHT for PUBLIC DISCOURSE

American scholars have distinguished four main chronological stages of the representation of various minorities on television: non-representation (where minorities and issues relating to them are not presented to the public through TV); ridicule (where the dominant group seeks to portray itself in a positive light through stereotyping and belittling the minority group); regulation (representatives of minority groups are portrayed only in a positive light, successful representatives of the group feature prominently) and respect (the focus is no longer on differences, representatives of the minority groups are respected and are portrayed just like members of the dominant group).

If we assess the portrayal of homosexuals and homosexuality on Georgian TV, it is easy to see that after the initial taboo on these issues was lifted about ten years ago, Georgian channels have simply not been able to get past the second stage.

In the middle ages, when women were prohibited from even appearing on theatrical stages and all roles in plays were performed by men, the sight of men dressed as women did not have the same effect on the viewer that it does today. The appearance of a man dressed in woman's clothing and pretending to be a woman on the TV screen or stage and the emphasis on the lack of correspondence between a person's biological sex and gender role is a widespread method used for producing comic effect (for more on

თავად შემოქმენს ასეთი იმიჯი. გადამიღეს ქული. მერე შაბათიც მოვიდა. ლაივ-შოუშდე სამჯერ გამოიყვანეს გვერდზე, მეკითხებოდნენ, მზად ხარო? ამ კითხვაში კი იმას გულისხმობდნენ, რომ როდესაც ხოშტარია საკუთარი თავის დახასიათებას მომთხოვდა, ღიად უნდა მეთქვა ჩემი განსხვავებული სექსუალური ორიენტაციის შესახებ, რაც გაეკეთე კიდეც" (1). საჯარო აღიარებიდან რამდენიმე საათის გასვლის შემდეგ პროექტის მონაწილეს შოუ დაატოვებინეს.

მიზეზებზე საუბრისას, "რუსთავი 2"-ის ხელმძღვანელობა ორ საკითხზე აკეთებდა აქცენტს: ერთი, რომ ამ ქამინუთით შოუს მონაწილემ არათანაბარ პირობებში ჩააყენა თამაშის სხვა მონაწილეები ("კეო-ბარი" არის გადაცემა, რომელიც პოზიტიური კუთხით უნდა წარმოაჩენდეს ახალგაზრდებს. ერთი ადამიანის სოციალური პრობლემა არ უნდა იდგეს უფრო მაღლა და არ უნდა იქცეოდეს საზოგადოების უფრო დიდ ყურადღებას") და მეორე, რომ მათთვის (ტელევიზიის ხელმძღვანელობისათვის) "მორალური ფასეულობები გაცილებით მაღლა დგას კომერციულ დაინტერესებაზე".

ნეომორალიზმის ტალღა, რომელიც უფრო და უფრო ძლიერდება, ერთი მხრივ უკავშირდება აღიარებული ლიბერალური ფასეულობების უარყოფის და/ან მათი ჩანაცვლების მცდელობას, მეორე მხრივ, უბრუნდება რა საბჭოურ ფასეულობებს, მყარად აკავშირებს მას "ქრისტიანულ, მართლმადიდებლურ ტრადიციებთან".

დღესდღეობით "განსხვავებულ" სექსუალობაზე საუბარი სწორედ ამ ნეომორალიზმის ჩარჩოებში მიმდინარეობს. თუკი, წინა წლებში არსებული ჰომოფობიური მოსაზრებების გამყარებას მეტ-ნაკლებად რაციონალური არგუმენტებით ცდილობდნენ, დღეს ერთადერთი და საკმარისი არგუმენტი ის გახლავთ, რომ "ჰომოსექსუალობა ქართულ ტრადიციებსა და მართლმადიდებლურ კულტურას ეწინააღმდეგება".

ტოტალიტარული სახელმწიფოს მორალისტური დისკურსისაგან განსხვავებით, რომელიც "დანაშაულის" აღმოფხვრასა და დამნაშავეთა "გამოსწორებაზე" იყო მიმართული, დღევანდელი ნეომორალისტების მთავარ მიზანს საჯარო სივრცის "ცოდვისაგან გაწმენდა" წარმოადგენს. მორალური საზღვარი სწორედ ის გამყოფია, რომელმაც

this see Teo Khatiashvili's article in the Art section). Much of Rustavi-2 TV's humour programming is based on this comic disharmony. In addition to the popular character of Aunt Nanuli, one of the main themes of the channel's "Comedy Show" is feminized men (stereotypical homosexuals). It seems that Rustavi-2's leadership did not find it sufficient to use uninspired gay jokes and minstrel-like gay characters and sought to "energize" its reality show "Bar-4" through the use of this theme.

Pako Tabatadze was kicked off the fourth season of Bar-4, in which young contestants live together in a posh flat, run a bar, vote each other off and vie for monetary prizes, for precisely the same reason he was selected to take part in it.

"They told me that I was to come out as gay live during the programme and that I was to say it two weeks into the show. They also said I would not experience any problems because of this. But for me admitting that I'm gay is not a problem in the first place. You can tell that by the way I look. When I went to the casting session for the show it was just a formality...They themselves created this image for me, took a picture of me in this hat. Then Saturday came. Three times during the [premiere of the] live show, they took me aside and asked me: are you ready? By this they meant that when [Nino] Khoshtaria [programme hostess] went around and asked us to describe ourselves, I was to speak openly about my different sexual orientation. And I did just that," Tabatadze said in an interview. (1)

Several hours after making this announcement, Tabatadze was made to leave the show. Rustavi-2's leadership named two main reasons for the move: that by coming out publicly, he put the other participants of the reality show in unequal conditions (*"Geobar is a show which seeks to portray young people in a positive light. One person's social problem should not overshadow the lives of the others and attract a disproportionate amount of the public's attention," the channel's leadership said.*) and that for them (the TV's leadership) *"moral values are much more important than commercial interests"*.

This wave of neomoralism, which is gaining more and more strength in Georgia, is on the one hand linked to the rejection of acknowledged liberal values and/or an attempt to replace them, and on the other hand marks a return to Soviet values, recasting them as "Christian, Orthodox traditions".

In Georgia today it is precisely within this context that "different" sexual orientations are discussed. While in previous years people tried to ingrain homophobic attitudes through more or less rational arguments, now it is wholly sufficient to say that homosexuality runs counter to Georgian traditions and Orthodox culture.

In contrast to the type of moralistic discourse we find in totalitarian states, according to which this "crime" must be eliminated and the criminals "reformed", the main objective of

საჯარო სივრცეში არსებული ურთიერთობები უნდა დაარეგულიროს - ვის, როგორ და რამდენი ხნით აქვს უფლება იარსებოს საჯარო სივრცეში და ვის არა.

ნუ გამოჩნდებიან ეკრანზე, ნუ მისცემენ ინტერვიუებს, ნუ ისაუბრებენ საკუთარ პრობლემებზე ან საზოგადოების ჰომოფობიურობაზე, ნუ მოაწყობენ პრაიდებს და ისე, როგორც ერთ-ერთმა ქართველმა მომღერალმა გამოთქვა აზრი ქართული მედიის მიერ "დაგეგმილი" გეი-პრაიდზე: "თუ არიან, იყვნენ თავისთვის, მათ არავინ არაფერს უშავებს..." (2). თუ ზედაპირულად მაინც გავანალიზებთ გამოხმაურებას, რაც პაკო ტაბატაძის საჯარო "ქამინაუთსა" და გადაცემიდან მის გაძევებას მოჰყვა, ადვილი შესაძენია, რომ ჰომოფობთა გაღიზიანების ძირითადი მიზეზი კონკრეტულ ადამიანს, ან მის ქცევას კი არა, ზოგადად, ამ საკითხის საჯარო სივრცეში შემოტანას უკავშირდება. "რა თქმა უნდა, კატეგორიულად მიუღებელია ასეთი ადამიანების ეკრანზე გამოჩენა. ისე გამოჰყავთ ეს ადამიანები, რომ საცოდავები არიან და ჩვენ მათ მიმართ სიბრაღული უნდა გავკინდეს. არავითარ შემთხვევაში! კი არ უნდა წაუხალისოთ და ტაში დაუკრათ მათ ქმედებებს, საზოგადოება იმაზე უნდა მსჯელობდეს, თუ როგორ ბედავს ასეთი ადამიანი, რომ თავისი მახინჯი სექსუალური ორიენტაცია საზოგადოების დასაწახი გახადოს და ამ ქმედებას რეკლამა გაუკეთოს." (3)

თუკი დღევანდელ პოლიტიკურ სივრცეში ბრძოლას საჯარო დისკურსის მონოპოლიზებისათვის თან კონტრ-დისკურსის კრიმინალიზაცია ახლავს (შეფასებებიც შესაბამისია — სამშობლოს მტრები, მოღალატეები, უცხო ქვეყნის აგენტები და ა.შ.), "არანორმატიული" სექსუალობის შემთხვევაში ეს უკვე განიხილება როგორც "ცოდვის პროპაგანდა". გარემოსა და მოვლენების ამგვარად გამარტივების, ყველაფრის შავ-თეთრ ფერებში წარმოჩენის ფონზე ნებისმიერი განსხვავებულობა მარ-გინალიზაციის საბაბი ხდება. კომუნისტური იდეოლოგიის მძიმე მემკვიდრეობაც პირველ რიგში სწორედ აქ და ამგვარად იჩენს თავს.

ეკა აღდგომელაშვილი

(1) პაკო ტაბატაძე შესაძლოა, სტრასბურგამდე მივიდეს. ეკა ქევანიშვილი <http://www.humanrights.ge>

(2) ჟურნალი "რეიტინგი". 23 ივლისი. №29. "ცნობილი ქართველები უპრეცედენტო ჰომოსექსუალთა აღლუმის მოლოდინში"

(3) ჟურნალი "სარკი". 24-30 ოქტომბერი, 2007 წ. "მამა მიქაელი: "ბარის" მონაწილეები და ავტორები სამხელად დაისჯებიან". ავტორი რუსუდან ადვადაძე.

modern neomoralism is to "cleanse" public discourse of these "sinful" issues. Moral boundaries are to serve as the regulators of societal relations, i.e. who has the right to exist in the public space for how much time and who does not have that right at all.

Gays must not appear on screen, they must not give interviews, they must not speak about their personal problems or about homophobia in society, they must not speak of pride and, as one popular Georgian singer said of reports circulated in the local media about a planned "gay pride parade" in Tbilisi: "If there are out there, let them keep to themselves, no-one is causing them any problems" (2).

If we do only a superficial analysis of the response that has followed Pako Tabatadze's coming out and expulsion from Geobar, we easily come to realize that the main reason for the profound irritation of homophobes is not the orientation of one particular person or his or her behaviour, but rather attempts to make "non-traditional" sexualities a part of the public discourse.

"Of course it is categorically unacceptable for people like that to appear on TV. They portray these people as pitiable and try to make us feel sorry for them. No way! We must not encourage and applaud their actions, society should instead be outraged at how those people dare to make their ugly sexual orientation visible to the public and advertise this action." (3)

In Georgian politics today, the fight for monopoly over public discourse is accompanied by the criminalization of counter-discourse (i.e. people with opposing views are cast as enemies of the state, traitors to the homeland, foreign agents, etc.) and in this context, any talk about "extra normative" sexualities is viewed as "propagandizing sin". Through simplifying everything and seeking to portray it in terms of black and white, any difference becomes a pretext for marginalization. This is first and foremost a manifestation of the difficult and painful legacy of Communist ideology.

Eka Aghdgomelashvili

1. Pako Tabatadze may go to Strasbourg - Eka Kevanishvili <http://www.humanrights.ge>

2. Reitingi magazine, 23 July, issue No 29. "Famous Georgians await unprecedented gay pride parade"

3. Sarke magazine. 24-30 October 2007. "Father Mikael: Geobar contestants and producers will be punished severely" by Rusudan Advadze

ლიტერატურა / Literature

Clark, C. Television and social controls: Some observation of the portrayal of ethnic minorities. 1969

Ben-Yehuda N. Deviance and Moral Boundaries: Witchcraft and the Moral Boundaries: Occult, Science Fiction, Deviance Sciences, and Scientists. Chicago: University of Chicago Press, 1985.

Meylakh Peter. The Discourse of the Press and the Press of Discourse. Constructing the Drug Problem in the Russian Media // Critical Readings: Moral Panics and the Media / Chas Critcher (ed.). Maidenhead: Open University Press. 2006

თემა

ტრანსგენდერი კრებითი ტერმინია, რომელიც აერთიანებს ტრანსსექსუალებს, ტრანსვესტიტებს, ტრანსგენდერებს, ანდროგინებს და ყველა იმ ადამიანს, რომლის ბიოლოგიური სქესი განსხვავდება მისი გენდერულ თვითიდენტიფიკაციისაგან. ტრადიციული წარმოდგენები სქესსა და გენდერზე, ტრანსგენდერობის ფენომენის განხილვა დიქტომიის (ქალი/მამაკაცი, ქალური/მამაკაცური) ფარგლებში აიძულებენ ადამიანებს "აირჩიონ" ნორმატიული სქესისა და გენდერის შესატყვისი კატეგორია. ტრანსგენდერთა უმეტესობა კი სწორედ ამგვარი ლეგენდების მკაცრ ჩარჩოებს გაურბის. რაც შეეხება ტრანსგენდერობის ფენომენის ახსნას, ისეთ კულტურებში, სადაც გენდერის ორზე მეტი მყარი კონსტრუქტი არსებობს და ბიოლოგიური სქესი სხვაგვარად განისაზღვრება (ჩრდილოეთ ამერიკის ინდიელები, ჩუქჩები, ალეუტები, კარიაკები და სხვ.) ამგვარი ბინარიზმი სრულებით არაადეკვატური და გამოუსადეგარია.

T H E M E

"Transgender" is a collective term which applies to transsexuals, transvestites, travesties, androgynies and all other people whose biological sex differs to their gender identity. Traditional notions about sex and gender and the fact that the phenomenon of transgender is discussed within the framework of the male/female, masculine/feminine dichotomy have forced people to "choose" a category of normative sex and gender. The majority of transgender people simply do not fit into such a simple definition. This article will explore the transgender phenomenon in cultures in which there exist more than just two gender constructs and biological sex is defined differently (e.g. North American Indian tribes, the Chuchkas of Siberia, the Aleuts and Karyaks) and in which such a binary distinction is wholly inadequate and useless.

სხანსბენდიხი სხვანსხვან ხეცხეცხეცა და ხეცხეცხეცა

ინფორმაცია ტრანსგენდერებისა და სქესის ტრანსფორმაციის შესახებ ზშირად გვხვდება როგორც მითოლოგიურ გადმოცემებში, ისე ისტორიასა და სხვადასხვა კულტურებში. ღვთაებრივი ანდროგინის გარდა, რომელიც თავის თავში აერთიანებს ქალურ და მამაკაცურ საწყისს და მთლიანობის სიმბოლოდ გვევლინება (პერმადროდიტი ბერძნულ მითოლოგიაში; ღვთაებრივი ხარი-ძროხა ატიხი ვედურ მითოლოგიაში; ეგვიპტური მზის ღმერთი რა, რომელიც საკუთარი თავის განაყოფიერებით ქმნის სხვა ღმერთებს, ადამიანებსა და მთელ სამყაროს; სკანდინავიური მითოლოგიის მიხედვით ორსქესიანია იმირიც, პირველი ცოცხალი არსება, რომელიც ქალისადან შეიქმნა...), მითოლოგიურ გადმოცემებში გვხვდებიან ისეთი ღვთაებებიც, რომელთა გენდერული როლებიც, თუ დღევანდელ ტერმინოლოგიას გამოვიყენებთ, არ შეესაბამება მათივე სქესს. ზოგიერთი მეცნიერის აზრით, ეს მატრიარქატის პატრიარქატით ჩანაცვლების პროცესში გენდერული როლების ტრანსფორმაციით შეიძლება იყოს გამოწვეული, რაც მითოლოგიური გადმოცემების სისტემებზეც აისახა (მაგ. აცტეკური მითი ცისფერი და ყვითელი სიმინდების დელოფლებზე, რომელიც თავდაპირველად ერთ დედა-ღვთაებას წარმოადგენდნენ. ამასთან, ერთმა შეინარჩუნა "ქალური" თვისებები, მეორემ კი, "მამაკაცურობის" ნიშნები შეიძინა).

TRANSGENDER in various CULTURES AND RELIGIONS

We frequently encounter information about transgender people and sex transformation in mythological texts, in history and in various cultures. Aside from androgyny among gods who have both male and female elements and serve as a symbol of wholeness (e.g. the hermaphrodite in Greek mythology; the divine cow-bull Attis in Vedic mythology; the Egyptian sun god Ra, who creates other gods, people and the world by fertilizing itself; the hermaphroditic Ymir which, according to Scandinavian mythology, was born out of chaos and was the first living being), in mythological texts we come across such divine entities whose gender roles do not correspond to their biological sex.

Some scholars believe that this transformation of gender roles was caused precisely by the assumption that many societies' switch from a matriarchal to a patriarchal society system. They point out that this is reflected in various mythological systems (e.g. the Aztec myth about the queens of blue and yellow corn, which originally represented a single mother goddess. After the split, one of them

მითოლოგიურ გადმოცემებში გვხვდება ღვთაებათა მიერ ადამიანის სქესის ტრანსფორმაცია. ბერძნული მითების ერთ-ერთი პერსონაჟი, უძლეველი კენევსი თავდაპირველად ქალი იყო. მასზე შეყვარებულმა პოსეიდონმა ნებისმიერი სურვილის შესრულება აღუთქვა. ასე იქცა ელატონის ასული კენევსად (Kaineus). თებეს თქმულებათა ციკლში მოხსენიებული წინასწარმეტყველი ტირესია (Teiresia) ორჯერ იცვლის სქესს. ქალად ქცევით დასაჯა ქალღმერთმა აფროდიტემ სკვითები და მათი შთამომავლები, რომლებმაც მისი ტაძარი გაძარცვეს ასკალონში. ჰეროდოტე სწორედ ამ მითს იხსენებს სკვითი მისნების, ენარეების (Enarees, Anarieis) დახასიათებისას. მისი აღწერით, კასტრატი წინასწარმეტყველები "არა მხოლოდ ასრულებდნენ ქალების მოვალეობას, არამედ ქალურ მიდრეკილებებს ავლენდნენ და ქალებივით იქცეოდნენ".

კასტრაცია, როგორც ინიციაციის ერთ-ერთი აუცილებელი საფეხური საკმაოდ გავრცელებული პრაქტიკა იყო სხვა ქალღმერთების კულტის მსახურებისთვისაც. კიბელესა (Cybele) და ატიის (Attis) ტაძრის ქურუმები კასტრაციის რიტუალის შემდეგ ქალის ტანსაცმელს იცმევდნენ და ქალის სექსუალურ როლს ითავსებდნენ. მითის მიხედვით, კიბელესაგან გონებადბნელებულმა ატიმმა, თავი დაისაჭურისა და სისხლისაგან დაიცალა. დამწუხრებულმა კიბელემ (აგდისტისი) ზევსს სთხოვა უზრუნველად და მარად ახალგაზრდად შეენარჩუნებინა ატიის სხეული. (ფრეზერის აზრით, კასტრაციის აქტი ნაყოფიერების კულტთან დაკავშირებულ ქალღმერთის განაყოფიერების სიმბოლურ რიტუალს განასახიერებდა. ზოგიერთი მეცნიერი კასტრაციის აქტის მნიშვნელობას მაშინ გავრცელებული მოსაზრებით ხსნის, რომლის მიხედვითაც, საკრალური ფუნქციის შესრულება მხოლოდ სექსუალურად თავშეკავებულ ადამიანს შეუძლია, მამაკაცისათვის კი ნებაყოფილობითი თავშეკავება შეუძლებლად მიაჩნდათ. ამიტომაც, თვითკასტრაცია ერთადერთ გამოსავლად რჩებოდა მათთვის, ვისაც სურდა ცხოვრება ქალღმერთის მსახურებისათვის მიეძღვნა. იმავე ლოგიკით, სიმბოლური კასტრაციის აქტად შეიძლება მივიჩნიოთ კათოლიციზმისათვის დამახასიათებელი ცელიბატის ინსტიტუტი).

ძველ რომში, სადაც ფრიგიელებისაგან გადმოიღეს ქალღმერთ კიბელეს კულტი, ტაძრის მსახურებს გაღებს უწოდებდნენ ("galli; galloi" ბერძნულად, ლათინურში - "gallus" მამალს ნიშნავს). კასტრირებისა და ქალის კაბის ჩაცმის შემდეგ, ქურუმი კარგავდა მამაკაცობას და ეზიარებოდა ქალღმერთის ძალმოსილებას. გალებისათვის დამახასიათებელი იყო

retained "feminine" characteristics while the other took on characteristics of "maleness").

Mythological texts also provide us with examples where gods change a person's sex. One of the characters in the Greek mythology, the ancient Kaineus, was originally a woman. Poseidon, who was in love with Kainis, promised to fulfil any of her wishes. And so Kainis became Kaineus. The prophet Teiresia, who is mentioned in the Theban cycle, changes sex twice. The goddess Aphrodite punished the Scythians by turning them and their descendants into women after they looted her temple in Ascalon.

Herodotus references precisely this myth when he describes the Scythian Enarees (Anarieis). According to his description, the castrated prophets "not only performed the function of women, but also demonstrated feminine tendencies and behaved like women".

ატიის ქანდაკება ვატიკანში, კიარამონტის მუზეუმში.
Statue of Attis. Vatican, Museo Chiaramonti

Castration was a rather widespread practice as an initiation ritual for servants of the cults of other goddesses as well. The priests of the temple of Cybele and Attis would dress as women following the castration ritual and taken on female sexual roles.

According to myth, Attis was driven mad by Cybele when he castrated himself. Repenting Cybele (Agdistis) appealed to Zeus to keep Attis's body forever young and never let it rot or decay. (In the opinion of Frazer, the act of castration was the embodiment of a symbolic ritual of reproduction of the goddess of the cult of fertility.

Some scholars attribute

the significance of the act of castration to the idea widespread at that time according to which only persons with great sexual restraint were capable of performing this sacred function. That is why self-castration was the only recourse for those who wished to devote their lives to serving the goddess. By the same logic, the celibacy required of Catholic priests can be considered a sort of symbolic castration.)

In ancient Rome, which inherited the cult of the god-

მე

მამაკაცთა სატაძრო პროსტიტუცია (მათთან ანალოგი კონტაქტის დამყარებით მამაკაცი არა მარტო ფულს სწირავდა ქალღმერთს, არამედ თავის ძვირფას თესლსაც). ეს ყოველივე მკვეთრად ეწინააღმდეგებოდა არსებულ გენდერულ ნორმებს. კასტრაციისა და რომელთათვის უჩვეულო ქცევის შიშმა გალები მარგინალურ ჯგუფად აქცია. მათ ხშირად მოიხსენიებდნენ დამამცირებელი მეტსახელებით. თავად სიტყვა გალი "არამამაკაცური" ქცევის სინონიმად იქცა.

გალებისა და ენარეებისაგან განსხვავებით რომლებიც სქესის ტრანსფორმაციის უკიდურეს გზას მიმართავდნენ, სხვა კულტის მსახურები, უბრალოდ, გადაცმითა და ქალური როლის თამაშით კმაყოფილდებოდნენ. ზოგი მეცნიერი თვლის, რომ ამგვარი ქცევის მიზეზი შესაძლოა ქალღმერთის კულტის პატივისცემა კი არა, ღვთისმსახურთა ტრანსგენდერულობა იყო, რომელთათვისაც ეს რიტუალი ტრანსფორმაციის ერთადერთ შესაძლებლობას წარმოადგენდა.

ადრეულ არაბულ და ისლამურ კულტურებში მამაკაცებს, რომელთა გარეგნობა და/ან ქცევა არ შეესაბამებოდა არსებულ ნორმებს, მუხანათუნებს/ მუხანათებს (mukhanathun, mukhannath) უწოდებდნენ. "მუხანათი მამაკაცია, რომელიც თავის მოძრაობებს, გარეგნობასა და მეტყველებას ქალურობას ანიჭებს. არიან ორი ტიპის მუხანათები: ისინი, ვისაც თანდაყოლილი მონაცემები აქვს, ასე თავისი ბუნების შესაბამისად იქცევა და არ შეიძლება მისი განსჯა თუ ის ამ თვისებებს ფულის საშოვნელად (პროსტიტუცია) არ გამოიყენებს. მეორე ტიპის მუხანათები ქალივით ამორალობის გამო იქცევიან.

ასეთი ადამიანები ცოდვილები არიან და უნდა დაისაჯონ", წერს ჰადისების ცნობილი კომენტატორი. ვინაიდან მუხანათები ქალების მიმართ სექსუალურ ლტოლვას არ განიცდიდნენ, მათ მნიშვნელოვანი სოციალური ფუნქცია დაეკისრათ და პარემის მცველებად იქნენ. თუ გავიხსენებთ, რომ მუსულმანებთან გაყოფილია ქალისა და მამაკაცის ტერიტორიები, მუხანათი ერთადერთი იყო, ვისაც თავისუფლად გადაადგილება შეეძლო მთელ სახლში. მოგვიანებით, ცრუმუხანათებისაგან თავის დაზღვევის მიზნით, მათ სამუშაოზე აყვანამდე ასაჭურისებდნენ. თუმცა, ამას მათ სოციალურ სტატუსზე არ უმოქმედია.

dess of Cybele from the Phrygians, temple servants were known as Galli ("Galli", "Galloi" in Greek; "gallus" is the Latin word for "rooster"). After being castrated and donning female clothes, the priest lost his masculinity and shared in the power of the goddess. The Galli engaged in temple prostitution (*men would not only donate money to the temple in order to have anal sex with the Galli, in so doing they would also sacrifice their precious semen*). All of this ran sharply counter to the existing gender norms. The fact that they were castrated and behaved in a manner the Romans were unaccustomed to led to the Galli becoming a marginalized group. They were often referred to by insulting epithets. The very word "Galli" came to be a synonym for "unmanliness".

In contrast to the Galli and Enarees, who resorted to extreme measures to transform their sex, servants of other cults restricted their activities to cross-dressing and playing the role of women. Some scholars believe that the reason for such behaviours may have been not

an effort to pay respects to the cult of the goddess, but rather the fact that the servants were transgender people for whom this ritual was the only way to undergo this transformation.

In early Arab and Islamic cultures, men whose appear-

ბაზას ცეკვა. სამარყანდი. / Dance of a baccha, Samarkand.
Photo by Sergei Prokudin-Gorskii

ance and/or behaviour did not comply with the existing norms were called Mukhanatun/ Mukhannath.

"Mukhannath is a man who moves, looks and speaks in a feminine manner. There are two types of Mukhannath: those who are born that way and are behaving accordingly (*they cannot be judged as long as they do not use these characteristics to make money [i.e. engage in prostitution]*). The second type of Mukhannath behave like women because they are amoral. Such people are sinful and must be punished," writes one prominent Hadith commentator. Since Mukhannaths did not lust after women, they performed an important social func-

შუა აზიის თურქულად მოლაპარაკე ტომებში საკმაოდ პოპულარული იყვნენ მოცეკვავე ბიჭები, რომელთაც "ბაჩას" ეძახდნენ (სავარაუდოდ, ტერმინი სპარსულიდან უნდა მოდიოდეს: *bacheh* - ბავშვი). მოცეკვავეებად ბავშვებს გარეგნობის მიხედვით არჩევდნენ. განსაკუთრებით ფასდებოდა ე.წ. "ჰერმაფროდიტული სილამაზე". ბაჩას ბავშვობიდანვე ავარჯიშებდნენ ცეკვასა და სიმღერაში. როგორც წესი, მათი ასაკი 12 დან 16 წლამდე იყო (წვერის ამოსვლისთანავე მათი მოცეკვავის კარიერა მთავრდებოდა). ეროტიული ცეკვების გარდა, ისინი სექსუალურ მომსახურებასაც სთავაზობდნენ კლიენტებს. ისინი ატარებდნენ ქალის ტანსაცმელს, გრძელ თმას და ხმარობდნენ ფერ-უმარილს. თურქეთში მათ კუჩაკებს ("*kuchak*" - პატარა) უწოდებდნენ. 25-30 წლის ასაკში მათ უფლება ჰქონდათ დაქორწინებულიყვნენ და მოცეკვავეთა საკუთარი გუნდი ჩამოეყალიბებინათ. ითვლება, რომ მათი უმეტესობა ტრანსგენდერები იყვნენ, თუმცა ევროპელი მოგზაურები და ეთნოგრაფები ამ მოვლენას აღწერდნენ, როგორც "ისლამურ სამყაროში გავრცელებული პედერასტიის ერთ-ერთ ფორმას".

ტრანსგენდერთა მიმართ განსხვავებული დამოკიდებულება ჰქონდათ კულტურებს, სადაც ნაკლებად პოლარიზებული გენდერული როლები, რელიგიური წარმოდგენებში კი, დადებითი ანდროგინული საწყისი ფიგურირებს, როგორც ადამიანის თავდაპირველი მთლიანობისა და სულიერი ძალის განსახიერება. საზოგადოება არ აიძულებს მათ რთული არჩევანის გაკეთებას და საშუალებას აძლევს შეიცვალონ არა მხოლოდ სახელი, ტანსაცმელი და საქმიანობის სახე, არამედ სექსუალური პარტნიორის სქესიც. ასეთ ადამიანებს ზოგიერთი კულტურა აღიქვამს როგორც "მესამე სქესს".

ჩრდილო ამერიკის ინდიელებში ასეთ ადამიანებს ორი სულის მატარებელს უწოდებდნენ (Two-Spirit) და საზოგადოებაში ისეთივე ავტონომიური ადგილი ეკავათ, როგორც კაცებს ან ქალებს. მათ განსაკუთრებულ მაგიურ ძალას მიაწერდნენ, რის გამოც ისინი ხშირად ზღვობდნენ შამანები და ტომის ბელადები. იმის გამო, რომ ამ ადამიანთა სექსუალურ პარტნიორები ზოგჯერ მათივე სქესის ადამიანები იყვნენ (თუმცა, ეს სულაც არ წარმოადგენდა საყოველთაო წესს. გასათვალისწინებელია, რომ მათი როლებისა და ფუნქციების აღწერისას აქცენტი კეთდებოდა მათ გენდერულ და არა სექსუალურ მახასიათებლებზე), ესპანელმა და პორტუგალიელმა კოლონიზატორებმა

tion as guards of the harem. In some Muslim cultures, men and women are divided into separate living quarters. The Mukhannaths were the only people who could move freely about the house. Later on, in order to guard against false Mukhannaths, they were castrated upon being hired by the house. However, this did not affect their social status.

Baccha, the dancer boys were common among Turkic tribes of Central Asia (*term baccha probably etymologically derived from the Persian bacche - "child, kid"*). The baccha was selected esthetically for his androgynous beauty. Typically an adolescent of twelve to sixteen, baccha was a performer practiced in singing and dancing (*with the appearance of facial hair, baccha was out of business*). Beyond dancing, they also offered sex services to their clients. Usually corss-dressed, they wore long hair and make up. In Turkey they were called Kuchak (small). In age of 25 to 30 they gained right to marry and to form their own dance companies. It is believed that these were the transgender communities of the east. However, European travelers describe this phenomenon as the part of a pederasty tradition, so common in Islamic world.

Cultures in which gender roles are less polarized and elements of androgyny are figure in a positive light in religion as representations of humankind's original, whole state and the embodiment of spiritual strength have traditionally taken a different approach to transgender people. These societies do not force transgender people to make the difficult choice and allow them to change not only their name, clothes and activities, but also to choose partner's sex. Some cultures consider such people to belong to a "third sex". North American Indian tribes call them "two-spirit" people and treat them as an independent group, just like men and women. They were said to have a special magic power which allowed them to become shamans and tribal chiefs. Since sometimes these people's sex partners belonged to the same sex as they did, Spaniards and Portuguese colonists labelled them "sodomites" and used this as the chief argument in justifying exterminating the Indians and subsequently colonizing their land. The conquistadors called the natives "berdaches" (*this world likely comes from the Persian "bardaj" and entered Spanish as "bardaxa" or "bardaje"; the term came to mean male prostitute*).

Aside from the American Indians, the institution of berdaches was widespread among the peoples of north-western Russia, Siberia, the Far East, Indonesia and Africa. Anthropologists have found that modern theories

ისინი სოლომიტებად მონათლეს და კოლონიზაციისა და ინდიელების ფიზიკური განადგურების გასამართლებელ არგუმენტად იყენებდნენ. კონკისტადორებმა მათ ბერდაჩები შეარქვეს. (სავარაუდოდ, ეს სიტყვა სპარსულიდან (*bardaj*) შევიდა ესპანურში (*bardaxa* ან *bardaje*) და მამრობითი სქესის პროსტიტუტს, კმაყოფაზე მყოფ ბიჭს ნიშნავს). ამერიკელი ინდიელების გარდა, ბერდაჩების ინსტიტუტი ფართოდ იყო გავრცელებული, ჩრდილოეთ რუსეთის, ციმბირის და შორეული აღმოსავლეთის, ინდონეზიისა და აფრიკის ხალხებს შორის. ანთროპოლოგებმა აღმოაჩინეს, რომ გენდერისა და ბიოლოგიური სქესის შესახებ თანამედროვე თეორიების გამოყენებაც კი, არ იძლევა ამ კულტურების ადეკვატურად შესწავლის საშუალებას. ისტორიულმა და ანთროპოლოგიურმა მიმოხილვამ აჩვენა, რომ განსხვავებები ევროპულსა და არაევროპულ კულტურებს შორის სასქესო ორგანოების კლასიფიკაციის თვალსაზრისითაც კი, ძალიან დიდია (მაგ. ნავაჰოს ტომის ინდიელთა წარმოდგენით, მამაკაცისა და ქალის სასქესო ორგანოები ერთიანია, თუმცა განსხვავებული. მამაკაცის ასოს ისინი პატარა ვაგინას უწოდებენ, ვულვას - პატარა ასოს). გენდერისა და სქესის "არამყარი" კატეგორიები ასეთ კულტურებში ტრანსგენდერი ადამიანებისათვის ერთგვარ უსაფრთხო, არადისკრიმინაციულ გარემოს ქმნიდა, სადაც ადამიანებს თავისუფლად შეეძლოთ მოქცეულიყვნენ თვითაღქმის შესაბამისად, ყოველგვარი სოციალური სტიგმატიზაციის გარეშე.

ჩვენს საზოგადოებაში სექსუალური სურვილებისა და ქცევების ვარიაციების მიმართ შემწყნარებლობის ზრდა დაკავშირებულია გენდერული პოლარიზაციის შესუსტებასთან და იმის გაგებასთან, რომ ქალებსა და კაცებს შორის განსხვავება დამოკიდებული არაა მხოლოდ მათ ბიოლოგიურ სქესზე და შესაძლოა უამრავი ინდივიდუალური ვარიაცია, რომელიც არც პათოლოგიას წარმოადგენს და არც სოციალურად საშიშ მოვლენას.

ეკა აღდგომელაშვილი

about gender and biological sex do not allow for a proper analysis of these cultures. A historical and anthropological overview has shown that differences between European and non-European cultures are very great even in terms of classifying the sex organs (e.g. North America's Navajo Indians believe that male and female

genitalia are united, but different. In Navajo the word for "penis" means literally "small vagina" while the word for "vulva" means "little penis").

These "fluid" categories of gender and sex in these cultures created a sort of safe and non-discriminatory environment for transgender people, one in which people could behave freely in accordance with the way they perceived themselves without any social stigma. The growth of tolerance in our society for various kinds of sexual

desires and behaviours is linked to the weakening of gender polarization and the understanding that the difference between women and men is dependent not only on biological sex, but also on numerous other individual variations which are not pathologies and not a threat to society.

Eka Aghdgomelashvili

ჩრდილო-ამერიკელი ინდიელი ბერდაჩები / North American Indian berdaches.

Photo by John H. Fouch, 1877

ადამიანების მიერ გენდერის შეცვლის სხვადასხვა ფორმები მთელ რივ კულტურებშია გავრცელებული. ასეთი შემთხვევები ცნობილია ჩრდილოეთ ამერიკის ინდიელებში, ომანში, მომბასას მუსულმანებში, კენიასა და პოლინეზიაში. ამ კულტურათა უმეტესობაში სწამთ, რომ ტრანსგენდერი ადამიანები განსაკუთრებულ უნარებს ფლობენ. ინდოსტანის ნახევარკუნძულზე ჯერ კიდევ ძვ.წ.ად. II საუკუნეში ჩნდება ცნობები "მესამე სქესის" შესახებ (tritiya prakriti).

შეზა. 50 წლის ასაკში ის ჰიჯრების მცირე ერთობას ხელმძღვანელობს კარაჩიში / Sheza, a hijra in her 50's, is the head of a small hijra community in Karachi.

© Photo by Thomas Pfister

In a number of different cultures we find varying forms of people who undergo gender transformation. They have been known among native American tribes, in the country of Oman, among the Muslims of Mombasa, Kenya, as well as in Polynesia. In many of these cultures, transgendered people are believed to have special powers. In the Indian subcontinent mentions of a "third sex" (tritiya prakriti) appear as early as the 2nd century BCE.

მესამე სქესი

- ტრანსგენდერი ინდოეთში

აურვედას(1) მიხედვით, ადამიანის სქესი დამოკიდებულია შშობლის თესლის სიძლიერეზე. თუ მამრობითი თესლი მდებარეობს ძლიერია, ბიჭი იბადება, ხოლო თუ მამრობითი თესლი უფრო სუსტია - გოგონა. შესაბამისად, თანაბარი ძალის მქონე ორი თესლი ქმნის ე.წ. "ნაპუმსაკას", "არა-მამრობით" ადამიანს. ძველ სანსკრიტულ ლიტერატურაში ნახსენები ნაპუმსაკები, ძირითადად მოცეკვავეები, მსახიობები ან მასაჟისტები არიან, რომლებიც, ზშირად, სამეფო კარის მსახურებად გვევლინებიან, როგორც ჰინდუისტური, ასევე მუსულმანური მმართველობის პირობებში.

სამხრეთ აზიაში ამჟამად მესამე სქესის აღმნიშვნელი რამდენიმე სიტყვა გამოიყენება. მათ შორის განსხვავება სოციალური და რეგიონული კონტექსტით განისაზღვრება. ერთ-ერთი ყველაზე გვიანდელი და ფართოდ გავრცელებული ტერმინია "ჰიჯრა", რაც ურდუს ენაზე, არც მეტი, არც ნაკლები - "იმპოტენტ ადამიანს" ნიშნავს. ეს ტერმინი ზოგჯერ შეურაცხყოფელ შინაარსს ატარებს.

ჰიჯრას, როგორც იდენტობას, თანამედროვე დასავლურ თეორიებში გენდერისა და სექსუალური ორიენტაციის შესახებ, ზუსტი ეკვივალენტი არ გააჩნია. მათი უმეტესობა ბიოლოგიურად მამაკაცებად იბადება, თუმცა, ზოგიერთი შეიძლება იყოს როგორც ჰერმაფროდიტი, ასევე - ქალი. თუმცა, მათი უმრავლესობა თავს არც კაცად აღიქვამს და არც ქალად: "მამაკაცები არ ეთქმით, რადგან არა აქვთ სპერმა, და ქალები არ ეთქმით, რადგან არა აქვთ მენსტრუაცია."

არ არსებობს ზუსტი მონაცემები, თუ რამდენი ჰიჯრა ცხოვრობს ამჟამად ინდოეთში. სავარაუდოდ, მათი რაოდენობა 500 000-დან 6 მილიონამდე მერყეობს.

THE THIRD SEX

- Transgender in India

According to Ayurvedic(1) belief, a person's sex depends on the power of the male sperm in the father's semen. If the male sperm is stronger than the female sperm, a son will be born. If the male sperm is weaker, there will be a daughter. Consequentially, equal power of the semen creates napumsakas, "non-male" individuals.

In ancient Sanskrit literature napumsakas live as dancers, actors or masseurs, often serving as royal servants both under Hindu and Muslim rule.

In South Asia today multiple expressions for the third sex are in use, depending on social and regional contexts. One later term that is widespread though sometimes used with a pejorative connotation is hijra, which in Urdu means "impotent ones".

ჩეიჯების რელიგიური და მატერიალური მდგომარეობა

დასავლური ტრადიციებისგან განსხვავებით, ინდუიზმში, ზოგადად ძალიან მოქნილია, როცა საქმე მამაკაცურ და ქალურ თვისებებს ეხება. ადამიანი, შესაძლოა, თავის თავში აერთიანებდეს სხვადასხვა გენდერის კომპონენტებსა და მათთვის დამახასიათებელ ტენდენციებს და მათი შეცვლა დროთა განმავლობაში შესაძლებელია - სულ ერთია, მოხდება ეს ერთი სიცოცხლის მანძილზე, თუ მომდევნო სიცოცხლეებში. ამასთან დაკავშირებით არსებობს სხვადასხვა წყაროები მითოლოგიასა თუ რელიგიურ ტექსტებში.

მაგალითად, ისეთი ფართოდ გავრცელებული ღვთაება, როგორიცაა კრიშნა, რომელიც უზენაესი ღვთაების, ვიშნუს რეინკარნაციად ითვლება, სქესს იცვლის - ჯერ ქალი ხდება, შემდეგ ისევ მამაკაცი და პირიქით.

ჰიჯრების დიდი ნაწილი თავიანთ სცემს ქალღმერთ ბაჰუჩარა მატას, რომელსაც მოგზაურობის დროს თავს დაესხა ყაჩაღი ბაპიია. ქალღმერთმა ბუძებში მოიჭრა და ყაჩაღს იმ პირობით შესთავაზა, რომ იგი ხელს არ ახლებდა. ამ საქციელისთვის ბაპიიამ წყევლა დაიმსახურა და იმპოტენტი გახდა. წყევლა მხოლოდ მაშინ აეხსნა, როცა მან ქალივით დაიწყო მოქცევა, ტანსაცმელიც გადაიცვა და ბაჰუჩარა მატას თაყვანი სცა.

ჰიჯრების ერთი ნაწილი თავის მამაკაცურ გენიტალებს მოზარდობის ასაკში სწირავს მფარველ ქალღმერთ ბაჰუჩარა მატას, რათა სულეირ ამალეებას (ტრანსცენდენციას) მიაღწიოს.

ეს ოპერაცია, ჩვეულებრივ, სრულდება ასევე ჰიჯრის მიერ (ზოგჯერ მას ბებიაქალებიც ასრულებენ) ანესთეზიის გარეშე. მამაკაცის გენიტალების მოკვეთის შემდეგ, ადამიანის სხეულს არ "უკეთებენ" მღელღელს ორგანოებს, ამრიგად, ოპერაციის დასრულების შემდეგ გადარჩენილები ნამდვილი უსქესოები ხდებიან.

ფორმალურად, ჰიჯრები არცერთ კასტას არ მიეკუთვნებიან. ასეთი იერარქიული თვალსაზრისით ისინი საზოგადოების ფსკერზე იმყოფებიან. ამრიგად, ისინი ინდუიზმის მკაცრი სისტემისგან იზოლირებულნი რჩებიან და ხშირად სხვა რელიგიას, მაგალითად, მუსულმანობას იღებენ. ზოგადად, ჰიჯრები თავს კომფორტულად გრძნობენ სხვადასხვა ტრადიციების ნაზავში და სხვადასხვა რელიგიისთვის დამახასიათებელ რიტუალებში მონაწილეობენ.

ჩეიჯების მატერიალური მდგომარეობა

თუ ერთ დროს ჰიჯრებს თავიანთ სცემდნენ ჰინდუ საზოგადოებაში და ისინი მუსულმანი მმართველების კარზეც მუშაობდნენ, დღეს მათ მიმართ შიში და დისკრიმინაცია ძალიან გავრცელებულია.

ჰიჯრები თავს წვეულებებზე სიმღერითა და ცეკვით ირჩენენ, თუმცა, ისინი ხშირად არასასურველი სტუმ-

Hijra identities have no exact equivalent in modern Western notions of gender and sexual orientation. Biologically, most are born as men, although some may be hermaphrodites or female. However, a greater number will consider themselves as neither man nor woman: "Not male because no sperm, not female because no menstruation." There is no reliable data on the exact number of hijra in India. Estimates range between 500,000 and 6 million.

RELIGIOUS BACKGROUND

Unlike Western traditions, Hinduism is generally flexible when it comes to male and female qualities. Individuals

შეზა აშზადებს ნეილას საღამოს წვეულებისათვის / Sheza is doing Nella's hair for the night.

@ Photo by Thomas Pfister

may hold components and tendencies of different genders within themselves, which may change over time, within or between lives. There are various references in mythology

and sacred texts. For instance, the widely worshipped Lord Krishna, who is believed to be an incarnation of the supreme God Vishnu, changes form from male to female and back.

Many hijra worship the goddess Bahuchara Mata, who was attacked by the villain Bapiya on her travels. She cut off her breast and offered it to him to remain untouched. Bapiya was cursed and became impotent. The curse was lifted only when he worshipped Bahuchara Mata by dressing and acting like a woman.

Certain hijra give up their male genitals as adolescents or adults in homage to their patroness, Bahuchara Mata, in a quest for spiritual transcendence.

This operation traditionally is performed by another hijra, sometimes a midwife, without the use of anaesthesia. When the male genitals are removed, no female organs are constructed in their place; thus the survivors become truly asexual.

Formally, hijra do not belong to any caste. In this sense of hierarchy they are at the bottom of society. Thus shut out by the Hinduism's strict system, many adopt other religions, such as Islam. In general, the hijra community feels comfortable blending disparate traditions and can participate in many religions.

რები არიან. ამას გარდა, პროსტიტუცია მათთვის ასევე იქცა შემოსავლის წყაროდ.

ჰიჯრები ქალის სახელს ირქმევენ და ქალის ტრადიციულ სამოსს ატარებენ. ისინი "ოჯახებად" ცხოვრობენ, რომელსაც სათავეში გურუ (იგივეა, რაც "მასწავლებელი", "სულიერი მოძღვარი") უდგას. გურუს გვარს იღებენ მისი "ჩელები" ("მოსწავლეები", ან "შეგირდები"). გურუ თავის თავზე იღებს მოსწავლეების უზრუნველყოფის საქმეს, რის სანაცვლოდაც, მოსწავლეები მას ერთგულებასა და მორჩილებას აღუთქვამენ. ამ მცირე საზოგადოებრივი წარმონაქმნების ფარგლებში წევრები ერთმანეთს უნათესავდებიან და შესაბამისად, ერთმანეთს მოიხსენიებენ დეზად, დედუბად, ქალიშვილებად და ა.შ. დასავლური კულტურისთვის დამახასიათებელი კროსდრესერებისა და ტრანსექსუალებისგან განსხვავებით, რელიგიური წარმოშობის ხანგრძლივი ისტორიის გამო, ჰიჯრებს ინდურ კულტურაში გარკვეული სანქცირებული ნიშა აქვთ, თუმცა, ეს ნიშა საზოგადოების პერიფერიაზეა. ისინი ეზიზღებათ, მათი ემინიათ, დასცინიან კიდეც, თუმცა, ერთგვარად პატივსაც სცემენ. ინდოელებს სწამთ, რომ ჰიჯრებს ორივე სქესისადმი მიკუთვნებულობის გამო, განსაკუთრებული ძალა აქვთ. ეს ძალა კი იმაში გამოიხატება, რომ ჰიჯრას შეუძლია ერთნაირი წარმატებით დალოცოს ან დაწყევლოს ადამიანი. სწორედ ამიტომაც, მიუხედავად შეურაცხყოფისა და დაცინვისა, მაინც არ ითვლება სასურველად ჰიჯრას გაბრაზება. ტრადიციული რწმენების მიხედვით, ჰიჯრას სიახლოვე ავ სულებს განდევნის.

ჰიჯრათა გვგუფები სტუმრობენ იმ ოჯახებს, სადაც ბავშვები იბადებიან ან ქორწილია. ცეკვავენ, მღერიან, ხუმრობით გამოაჯავრებენ მაყურებლებს, ხშირად ვულგარულად და გამომწვევად იქცევიან, მაგრამ ამავდროულად ლოცავენ ოჯახს, ჯანმრთელობასა და ნაყოფიერებას უსურვებენ მას. მათი გაგდება უბედურების მომტანად ითვლება; ჰიჯრებიც მანამ არ მიდიან სახლიდან, სანამ თავიანთი წარმოდგენისთვის ანაზღაურებას არ მიიღებენ.

ჰიჯრების საზოგადოებაში ჰერმაფროდიტებად დაბადებულებს მესამე სქესის ყველაზე "წმინდა" წარმომადგენლებად მიიჩნევენ, თუმცა, ნამდვილი ინტერსექსუალების რაოდენობა, სავარაუდოდ, ძალიან მცირეა; მათ დიდ უმრავლესობას ემასკულირებული მამაკაცები შეადგენენ. ეს უმრავლესობა, თავის მხრივ, იყოფა იმ ადამიანებად, ვინც მთელი სიცოცხლის მანძილზე თავს კროსგენდერულად აღიქვამდა და ჰომოსექსუალებად, რომელნიც ჰიჯრებად ინდურ საზოგადოებაში ჰომოსექსუალობის არასასურველი სტატუსის გამო იქცნენ. ჰიჯრად ყოფნა მათ იმის საშუალებას მაინც ანიჭებს, რომ სანქცირებულად იარსებონ საზოგადოებაში და "თავიანთი მსგავსების" ერთობაში იცხოვრონ. ზოგჯერ სხვადასხვა "ტიპის" ჰიჯრებს

HIJRA IN MODERN LIFE

While they were once worshiped in the Hindu world and also worked for Islamic rulers, hijra are now widely feared and discriminated against.

They get by in life by singing and dancing at parties, although they are often less than welcome. In addition, prostitution has become an incidental source of income.

Hijra adopt girls' names and wear traditional female dress. They live in "families" headed by a guru (= "teacher" or "spiritual guide") whose chelas (= "students" or "disciples") take on her last name. The guru takes responsibility for the welfare of the student, and the student vows loyalty and obedience to the guru. Within each small community the members may adopt kinship ties with one another; thus one may refer to another as her "sister," "mother" or "daughter" respectively.

Unlike cross-dressers or transsexuals in Western countries, due to the long-standing religious background,

ნელი მზადაა წვეულებაზე წასასვლელად

Nela is ready for the night out.

© Photo by Thomas Pfister

hijra have a sanctioned niche in the Indian culture, albeit near the fringes of society. They are despised, feared, and ridiculed - yet also respected. Indians believe that they derive a special power

from their affiliation with both sexes. This power is thought to manifest itself in the ability of the hijra to lay both blessings and curses on others. Despite the scorn and mockery often endured by the hijra, many still believe that it is wise not to incur their anger. Traditional belief holds that their presence protects against evil.

Groups of hijra visit houses in which births of children and weddings have occurred in their territory. They dance and sing, tease the onlookers, sometimes being vulgar and obscene, and bestow blessings of good health and fertility. It is considered bad luck to turn them away; and the hijra will not leave until they have been paid for their performance.

Members of the hijra community consider born hermaphrodites the "purest" of the third sex, although the percentage of true intersex individuals is estimated to be very small; emasculated men probably constitute a large majority. This majority can be further divided into

მე

შორის მეტოქეობა და მტრობაც ჩნდება. ტრანსგენდერებად დაბადებულნი აპროტესტებენ იმას, რომ საზოგადოება მათ უმართებულოდ აღიქვამს, რადგან "ცრუ" კროსდრესერები და ტრანსექსუალები მატარებლებში მათხოვრობენ, ხალხზე სექსუალურ ზეწოლას ახორციელებენ და შესაბამისად, ჰიჯრებს რეპუტაციას ულახავენ.

საზოგადოებრივი ნორმებისთვის შეუსაბამო სტატუსის გამო ჰიჯრებს არა აქვთ უფლება, ქორწინებაში შევიდნენ, შეასრულონ ოფიციალური სამუშაო, ფლობდნენ ქონებას, ჰქონდეთ პასპორტი ან მიიღონ განათლება. ინდოეთში მათ მხოლოდ 1994 წელს მიიღეს საარჩევნო ხმის უფლება. ზშირად მათ არ შეუძლიათ ავტობუსისა თუ მატარებლის ბილეთის ყიდვა. მათ ზშირად შეურაცხყოფენ და ამცირებენ, ამას გარდა, სხვადასხვა ანგარიშებში დაფიქსირებული პოლიციელთა მიერ ჰიჯრების უკანონო დაკავებისა და სასტიკი მოპყრობის უამრავი ფაქტი.

შედევად, ბევრი ჰიჯრა სიკვდილს ტრანსგენდერადამიანად დაბადების წყველისგან გათავისუფლების გზად აღიქვამს და ნატრობს, რომ შემდეგ რეინკარნაციაში "ნორმალურ ადამიანად" დაიბადება.

მე

ყველა ჰიჯრა როდი ეგუება საკუთარ ზვედრს ასე ადვილად; ბოლო ათწლეულის მანძილზე ინდოეთში შეიქმნა სექსუალურ უმცირესობათა საკითხებზე მომუშავე ასოციაციები და არასამთავრობო ორგანიზაციები, რომელებიც ჰიჯრებისათვის სხვა დანარჩენი ჩვეულებრივი მოქალაქეების მსგავსად მოპყრობასა და მათთვის იმავე უფლებების მინიჭებას ითხოვენ. აქტივისტები აცხადებენ: "ჩვენ იმიტომ კი არ ვაწუხებთ ზალხს, რომ ასე ვერთობით, არამედ ამით პურის ფულს ვშოულობთ".

ინდოეთში იქმნება დასაქმების სააგენტო, რომლის მიზანია, დაეხმაროს ჰიჯრებს ღირსეული სამუშაოს მოძიებაში და უზრუნველყოს მათი უმუშევართა დახმარების ტაღონებით მომარაგება. თანდათან სულ უფრო მეტი ჰიჯრა იკავებს ადგილს "ნორმალურ" სამუშაოებზე და საჯარო სივრცეში. ტრანსგენდერულმა უმცირესობებმა ხმა აღიმადღეს, ისინი თავს იერარქიული საზოგადოების მსხვერპლად აცხადებენ. ეს თემა ბოლო პერიოდის წიგნებსა და ფილმებშიც გამოჩნდა.

2005 წელს, CNN-ის ერთ-ერთ სიუჟეტში გადმოსცეს, რომ ცვლილებები ყველაზე დრამატული და შესამჩნევია ისეთი მამაკაცური დომინირების სფეროში, როგორიცაა პოლიტიკა, სადაც ჰიჯრებმა ნელა, მაგრამ

those who have felt cross-gendered throughout their lives and thus are really transsexuals, and those who turn to the hijra community because of the unfavourable status of homosexuality in Indian society. As hijra they at least have sanction to exist within society and become part of a community of "people like them".

Sometimes there are rivalries and enmities between different "types" of hijra. Born transgenders may claim that the public has the wrong perception about them, because "fake" cross-dressers and transsexuals beg in trains and harass people and thus give the hijra community a bad reputation.

ჰირა და ნელა შეზას ბინაში / Hira and Nella in Sheza's flat.

© Photo by Thomas Pfister

community a bad reputation.

Given their status outside societal norms, hijra have been deprived of the right to marry, hold proper jobs, own property, have passports or go to

schools. In India, they were granted voting rights only in 1994. They often do not get seats on busses or trains. They are frequently hassled and humiliated; and there have been reports of numerous illegal detentions and harassment by police.

As a consequence, many hijra see death as liberation from the curse of having been born a transgender and hope to be reincarnated as a "normal human being".

HIJRA FIGHT FOR THEIR RIGHTS

Not all hijra submit to their fate so easily. In the past decade associations and NGOs dealing with sexual minorities have been formed in India and demanded that hijra be treated as normal citizens and be accorded the rights entitled to all people. Activists say: "We do not want to harass or embarrass people for fun - we have stomachs to feed."

An employment agency is starting up in India to help the hijra find decent jobs and to provide unemployment checks. More and more do hijra enter "normal" work life and public spaces. Transgender minorities are now making their voice heard as victims of a hierarchical society, a theme expressed in recent books and films.

According to a CNN report in 2005, the change is most dramatic in the male domain of politics, where slowly but increasingly hijra have seen success, "in part

მაინც მიაღწიეს წარმატებას. "ნაწილობრივ, ეს აიხსნება იმით, რომ ინდოელი ამომრჩეველები ხმას აძლევენ ჰიჯრებს, რადგან ამ გზით ისტებლიშმენტის მიმართ პროტესტს გამოხატავენ და ასევე, ჰიჯრები, ოჯახური კავშირების მქონე ქალებისა და მამაკაცებისგან განსხვავებით, შესაძლოა, ნაკლებად იყვნენ დაინტერესებულნი პირადი სარგებლით."

ქალბატონი ნერჰუ, რომელიც ჩრდილოეთ ინდოეთის შტატ ბიჰარში მუნიციპალური საბჭოს წევრად აირჩიეს 1995 წელს, აცხადებს: "ადრე ხალხს ცეკვით ვართობდი, ახლა მათ კეთილი, ჰუმანიტარული საქმეების კეთებით გავართობ."

კიდევ ერთი მაგალითია შაბნაუმ მაუსი, იგივე დეიდა შაბნაუმი, რომელსაც ამომრჩეველებმა 1998 წელს მხარი დაუჭირეს მადჰია პრადეშის შტატში. გამარჯვების შემდეგ შაბნაუმმა თავისი წარმატება ასე ახსნა: "ეს იყო ლიდერებისა და პოლიტიკოსების აპათიით, სხვა ადამიანების განსაცდელისადმი მათი უწყურადღებობით გამოწვეული რეაქცია."

ისეთი პიონერების მაგალითები, როგორებიც არიან ნეჰრუ და შაბნაუმი, გვიჩვენებს, რომ "მესამე სქესის" წარმომადგენლებს, რომელთაც ხშირად ზემოდან უყურებენ და რიყავენ, შეუძლიათ, მნიშვნელოვანი პოზიტიური როლი ითამაშონ ადგილობრივი საზოგადოებების საკეთილდღეო საქმეებში. მათი პოზიტიური გავლენა ხელს უწყობს დამოკიდებულების შეცვლას.

ცალკეულ შემთხვევებში, წარმატებულ პოლიტიკოს ჰიჯრებს პატივს სცემენ მსხვილი პოლიტიკური პარტიები და სხვადასხვა კასტის, რელიგიის, ასაკისა თუ სქესის უბრალო მოქალაქეები.

აკი თავად ქალბატონი ნეჰრუ ამბობს: "პოლიტიკას გენიტალიები არ სჭირდება, ტვინი კი ნამდვილად საჭიროა."

მირა ზოვაკარი

(1) "აურვედა" უხეშად შეიძლება ვთარგმნოთ, როგორც "სიცოცხლის პრინციპების ცოდნა". აურვედული ტრადიცია, საფარაუდოდ, 5000 წელს ითვლის. იგი განსაზღვრავს სიცოცხლეს, როგორც სხეულის, გრძნობის, გონებისა და სულის ერთიანობას და შესაბამისად, ჯანმრთელობაში ყველა მათგანზე თანაბრად ზრუნვის აუცილებლობას გულისხმობს. ვედების მსგავსად, ინდუსებს აურვედული ცოდნაც ღვთაებრივ გამოცხადებად მიაჩნიათ.

because Indian voters support hijras as a way of rebelling against the establishment, and in part because hijras are perceived as being less interested in personal gain than men and women with family ties."

Ms Nehru, who was elected into the municipal council in the northern state of Bihar in 1995, says: "I used to entertain people by dancing. Now I entertain them by doing good, humanitarian deeds."

Another example is Shabnaum Mausi or Aunt Shabnam, who was favoured by voters in the Sohagpur constituency in the State of Madhya Pradesh in 1998. After winning, Shabnam declared the victory a "reaction against the apathy of leaders and politicians towards grievances

of the people".

Pioneers such as Nehru and Shabnam are a proof that members of the "third sex", often looked upon as freaks and outcasts, can play a

შეზა და ნელია / Sheza and Nella

@ Photo by Thomas Pfister

positive role for local communities. They help change perceptions and provide a positive influence.

In particular cases successful hijra politicians are being respected by mainstream parties and ordinary citizens of various castes, religions, age and gender.

After all, as Ms Nehru herself points out: "You don't need genitals for politics. You need brains."

Mira Sovakar

(1) A rough translation of Ayurveda would be "knowledge of the principles of life". Ayurvedic tradition is believed to be at least 5000 years old and follows a wholistic approach to life and health care, which defines life as a combination of the body, sense organs, mind and soul. Like the Vedas, Hindus consider Ayurvedic science a divine revelation, not composed by humans.

წყაროები / sources

Beary, Habib. India's Eunuchs demand rights. http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/3080116.stm
 Bray, Marianne. A Eunuch's tale from the slums. <http://edition.cnn.com/2005/WORLD/asiapcf/09/07/india.eye.eunuch/>
 Gugler, Thomas von. Locating Queer in the Vedas: Das Dritte Geschlecht im Alten Indien. <http://www.suedasien.info/analysen/1931>
 Kumar, Arvind. Hijras: Challenging gender dichotomies. <http://web.archive.org/web/20041013022042/http://saheli-asia.org/Hijras/hijras05.htm>
 Nanda, Serena. Neither Man Nor Woman, 1990, Wadsworth Modern Anthropology Library.
 "Eunuchs seek quota in politics." PTI (India). Feb. 28, 2003. <http://www.tribuneindia.com/2003/20030228/punjab1.htm#12>
http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/668042.stm

მე ME

მამაკაცის მიერ ქალის როლის შესრულების უძველეს თეატრალურ ტრადიციაში პარადოქსული წინააღმდეგობა ვლინდება: ერთი მხრივ, ის პატრიარქალური წესრიგის გამოხატულება იყო, რომლის თანახმადაც ქალს ბევრ სხვა უფლებასთან ერთად, სცენაზე გამოსვლა ეკრძალებოდა და მეორე მხრივ, თავადვე შლიდა ამ წესრიგის მიერ სქესთა შორის მკვეთრად კონტროლირებულ ზღვარს. ქალის როლის შესრულებაში დახელოვნებული მსახიობების ოსტატობას იმის მიხედვით აფასებდნენ, თუ რამდენად დამაჯერებლად პასუხობდნენ ისინი „ქალურობის“ არსებულ მოდელს. ფაქტობრივად, გაუცნობიერებლად ზღვებოდა იმის საჯარო აღიარება, რომ „ქალურობა“ და „მამაკაცურობა“ როლის თამაშია, რომელთა მუდმივი გაცვლა, როლიდან როლში გადასვლა შესაძლებელია.

A R T

'ტრანსგრესიული ზინო' ანუ ჯინო, რომელიც აჩვენებს საზღვრებს

ეს ტრადიცია სახეცვლილი ფორმით უკვე ადრეულ კინემატოგრაფში იჩენს თავს და თუ შეიძლება ასე ვუწოდოთ – ტრანსგრესიული ხელოვნებაზე დაფუძნებულ ერთგვარ ჟანრულ სახეობას ქმნის. ამ შემთხვევაში, აკრძალვა ქალის პროფესიულ არჩევანს აღარ ეხება, თუმცა, რჩება, როგორც ტაბუ არაჰეტეროსექსუალობის რეპრეზენტატულობაზე. ერთი შეხედვით, ტაბუირება შეუძნეველია, რამდენადაც ზედაპირული დანაშრევი ჟანრის თავისებურებაში ვლინდება. გადაცმა ყველაზე გავრცელებული სახით კომიკური ეფექტის შესაქმნელად გამოიყენება („ჯაზში მხოლოდ ქალიშვილები არიან“ (Some Like it Hot), „ჩარლის დეიდა“, „ვიქტორია და ვიქტორია“, „ტუტსი“ და ა.შ.), როგორც ერთგვარი ბურლესკის, მხიარული და ფერადოვანი სანახაობის პირობა; მთელი ფილმის განმავლობაში, პერსონაჟებისგან განსხვავებით, მაყურებელმა იცის, რომ კაცი ქალის ტანსაცმლითა და მანერებით არის შენიღბული ან პირობით და ეფექტიც, სწორედ ამ „შეუსაბამობის“ აღქმაზეა დამყარებული. გადაცმა არნაკლებ მნიშვნელოვანია ორმაგი სექსუალობის საზგასამელადაც („მაროკო“, „მადამ ბატერფლაი“ და ა.შ.), რაც უკვე ძალზე აშკარად იძლევა ორაზროვანი წაკითხვის საშუალებას მაშინაც კი, როცა გარკვეულ პერიოდებში

37

TRANSGRESSIVE CINEMA: Films that Violate Boundaries

The performance by men of women's roles in ancient theatrical tradition is a manifestation of a paradoxical conflict. On the one hand, it was a consequence of the fact that women, along with being deprived of many other rights under the existing patriarchal order, were not allowed to appear on stage, though on the other hand, this tradition broke down the tightly controlled distinction between the sexes that existed under the same patriarchal order. An actor's skills at playing women's roles were judged based upon how well he got to grips with the existing model of "femininity". What happened effectively was that it was unconsciously but publicly acknowledged that "femininity" and "masculinity" were roles to be played and that there could be constant switching from one role to another.

This tradition was manifested in early film as well and it can be said that the "art of travesty" was a sort of genre

„არატრადიციულ ორიენტაციაზე“ მინიშნებას კი იკრძალებოდა ეკრანზე. თუ „შეფარვის იმუნიტეტი“ ძლიერია კომიკურ თუ მელოდრამატულ მოტივაციაში, სრულიად განსხვავებულ და თამამ ინტერპრეტაციად მიმაჩნია ასტა ნილსენისეული „ჰამლეტი“, რომელიც, ალბათ, ჰამლეტის მრავალრიცხოვანი და მრავალფეროვანი გააზრებების სპექტრში, ყველაზე უფრო არაორთოდოქსულ ვერსიას წარმოადგენს. რადგან დანიის მეფეს ვაჟი მემკვიდრე არ ჰყავს, ასტა ნილსენის პერსონაჟი ბავშვობიდან იძულებით იზრდება პრინცის სტატუსით. მას საცოლესაც შეურჩევენ – ოფელიას, რომელსაც გაურბის და ყველანაირად ცდილობს თავის არიდებას. სიტუაციის დრამატიზმს კიდევ უფრო აძლიერებს მისი უიმედო სიყვარული ჰორაციოს მიმართ... თუ ფილმს არარსებული მემკვიდრის ზღაპრული მოტივით განპირობებულ სიუჟეტურ ქარგას მოვაცილებთ, დაგვრჩება დანიის პრინცისეული ყოფნა-არყოფნის ტრაგიზმი, რაც არამარტო სასახლის ინტრიგებით, არამედ, საკუთარი იდენტიფიკაციის ძიებით, ჩახშული ვნებებითაც არის გამოწვეული.

ზუსტად 10 წლის შემდეგ გადაღებულ ფილმში „მაროკო“ მარლენ დიტრიხი უკვე შეუფარავად ახდენს ლესბოსური, უფრო სწორად ბისექსუალური იერ-სახის დეკლარირებას. როცა შავ ცილინდრსა და ფრაკში გამოწყობილი კაბარეს მომღერალი დარბაზში შედის, საყოველთაო აღტაცებას იწვევს ორივე ყველა სქესის ადამიანებში. ის თავისთავში აერთიანებს რაინდულ გალანტურობას, „მამაკაცურ“ თავდაჯერებულობას, „ქალურ“ ელეგანტურობასა და კოკეტურობას... სიმღერის დამთავრების შემდეგ ჯერ ვნებიანად კოცნის ტუჩებში ერთ-ერთ სტუმარ ქალბატონს, ბოლოს კი – მოავლებს რა თავის იდუმალ მზერას აღტაცებულ პუბლიკას – თაიგულს ჩუქნის ლევიონერს, რომელიც დარბაზში გამოჩენისთანავე შენიშნა. ამით ის რაინდული რიტუალის ერთგვარ „უზურპაციას“ ახდენს გმირის მასკულინიზაციის გარეშე. მარლენ დიტრიხის მომღერალი ის პერსონაჟია, რომელსაც თანაბარი მომზიბველობით აქვს მორგებული (და აღრეული) „ფემინური ბუნება“ თუ „მასკულინური კულტურა“ და თამაშის წესების მიხედვით ავლენს მათ.

ფილმში „ჯაზში მხოლოდ ქალიშვილები არიან“ ტონი კერტისისა და ჯექ ლემონის გმირები, ქალად გადაც-

unto itself. In this case, however, the prohibition does not concern the career choices women make, but remains as a form of taboo on representation of non-heterosexuals. At first glance, the tabooing is imperceptible, since the surface layer can be seen in the peculiarity of the genre.

The most widespread use of cross-dressing was for comic effect, such as in *Some Like it Hot*, *Charlie's Aunt*, *Victor Victoria* and *Tootsie*. In these films, it serves to create a cheerful and colourful burlesque-like spectacle. Throughout these films the viewer, unlike the characters

in the movie, is aware that the protagonist is a man dressed in woman's clothing and using female manners or vice versa. The effect is based precisely on the perceptions of this "disharmony". Cross-dressing is no less important as a means to emphasize dual sexualities (such as in *Morocco* and *M Butterfly*), as it has been able to yield ambiguous interpretations even at various

times in history when it was forbidden to even reference "non-traditional orientations" on the screen. While efforts to "gain immunity" through concealing are strong in terms of comic or melodramatic motivation, I think Asta Nilsen's *Hamlet* is a wholly distinct and bold interpretation, as it is probably the most unorthodox version of the numerous and diverse variations of the Shakespeare play. Since the King of Denmark does not

have a male heir, Asta Nilsen's female character is raised from childhood as a prince. They even pick out a bride for her, Ophelia, from whom she runs away and avoids at all costs. Her hopeless love for Horatio even further dramatizes the situation. If we remove from the film the element of cross-dressing with the fairytale motif of the non-existent heir, we are left with just the "to be or not to be" tragedy of the Danish prince, which is caused not only by palace intrigue, but also by Hamlet's

search for self and her suppressed passions.

Precisely 10 years later, Marlene Dietrich, in the film *Morocco*, openly declares her lesbianism, more accurately bisexuality. When the cabaret singer dressed in a frock coat enters the hall, she excites people of both/all sexes. She combines knightly gallantry and manly self-confidence with womanly elegance and coquettishness... After she finishes singing, she passionately kiss-

მული მუსიკოსები თავიანთი სიკეკლეუცით, კლემანოსილებითა და მიმზიდველობით, ლამის ჩრდილავენ თავად ქალური ეროტიკულობის სიმბოლოს — მერლინ მონროს. ლეგენდარული ფინალური ფრაზა — nobody is perfect (არავინაა უნაკლო) — გაისმის, როგორც მწკავე ირონია სრულყოფილებაზე, დასრულებულობასა და ნორმაზე.

შემთხვევითი არაა, რომ პედრო ალმოდოვარი თავის კინემატოგრაფიულ მასწავლებლად, სწორედ ამ უკვდავი კომედიის ავტორს, ბილი უაილდერს ასახელებს. ალმოდოვარი, რომელთანაც არათუ კითხვის ნიშნის ქვეშ დგება ნორმატიულობის და საზღვრის ცნება, არამედ ყველაფერი — და მათ შორის სქესი — უსაზღვრო პერფორმატულ სივრცეში იშლება. მის უკვე ადრეულ სცენარებსა თუ კინომინიატურებში ერთ-ერთ ცენტრალურ ადგილს იკავებს ტრანსექსუალი გმირი, რომელიც ალმოდოვარისთვის ამ პერფორმატულობის სიმბოლოდ აღიქმება. ტრანსექსუალთა ანდროგინულობა ერთდროულად აქარწყლებს ტრადიციულ წარმოდგენას ძლიერ კაცსა და მგრძნობიარე ქალზე. აქ ქალური და მამაკაცური ძალაუფლება თანაბარი ხარისხისაა.

„წყალობას“ („ყველაფერი დედაჩემის შესახებ“) თვითპაროდირება, რომელიც დაუვიწყარ შოუს მართავს და გულახდილად უყვება მაცურებელს თუ რამდენი ათასი პესეტა დახარჯა, რათა უზადო მკერდი, თეძოები და ა.შ. ჰქონოდა, კითხვაზე — რატომ არ იკეთებს საბოლოო ოპერაციას ანუ არ მოიჭრის პენისი — პასუხობს: — არა, ოპერაციავაკეთებულები უმუშევრად რჩებიან. კლიენტებს მოსწონთ, როცა პნემატური მკერდიც გაქვს და სხვა დანარჩენიც; მაგრამ დამუშავებული ბუბუსთაგვებიც და კარგი პენისიც მზითვებში.

ეს ფილმი მრავალმხრივ საყურადღებო ასპექტებს წამოწევს, რაც, შესაძლოა, ალმოდოვარის ფილმებში ყოველთვის იყო მიმოფანტული, მაგრამ, ამჯერად ერთიან მწყობრ მსოფლმხედველობად წარმოგვიდგება. ალმოდოვართან მუდმივად ვლინდება ტრადიციული მასკულინიზმის, როგორც ცენზორის კრიზისი, მაგრამ აქ უკვე პირდაპირ ცხადდება მისი სიკვდილი: ფილმში მამრი, როგორც ასეთი, აღარ არსებობს, თუ არ ჩავთვლით ოთხ „არასრულფასოვან“ მამაკაცს: 1. ლოლა-ესტებანი, რომელიც მთელი ფილმის მანძილზე არის და არც არის. მასზე მუდმივად საუბრობენ, მაგრამ ის უხილავია, როგორც ლოგოსი, როგორც მამა-ღმერთი; ის მხოლოდ ფინალისკენ ჩნდება (თითქოს ციდან ეშვება) და კვდება კიდეც; 2. ესტებან-2, რომელიც ფილმის დასაწყისშივე კვდება; 3. ესტებან-3, რომელიც ფილმის დასარულს იბადება და

ეს one of the woman guests on the lips and at the end, she gazes out at the enthralled public and gives a bouquet to a legionnaire whom she spotted upon entering the hall. In so doing, she "usurps" this ritual of chivalry without masculinizing herself. Marlene Dietrich's singer character is equally endowed with a "feminine nature" and "masculine culture" and manifests these characteristics in accordance with the rules of the game in the given situation.

In the film *Some Like It Hot*, Tony Curtis and Jack Lemmon, as musicians dressed as women, nearly overshadow that very symbol of womanly elegance, Marilyn Monroe, with their coquettishness, haughtiness and attractiveness. The legendary phrase that closes out the movie, "Nobody's perfect" is an acutely ironic commentary on perfection, completeness and normalcy. It is no surprise then, that Spain's Pedro Almodovar considers the author of that immortal comedy, Billy Wilder, to be his "cinematographic teacher".

Almodovar's films question not only the concept of normalcy and boundaries, but everything - including sex - and unfold in a boundless performance space.

Already in his early scripts and movie miniatures we see that the central role is occupied by a transsexual character, who, for Almodovar, represents symbol of this performance. The androgyny of transsexuals simultaneously dispels the traditional image of a strong man and sensitive woman. Here, each sex has equal power.

Almodovar's *All about My Mother* is a self-parody which stages an unforgettable show and recalls for the viewer in frank language how many thousands of pesetas were spent so that the main character could undergo operations to attain unparalleled breasts and hips. When asked why she gets these "symbolic" operations alone and does not cut off her penis, she replies:

"Post-ops are left without work. Clients like it when you have both an inflated chest and everything else at the same time: well refined nipples and a good penis."

This film raises a number of multifaceted issues. This may be the case with all of Almodovar's films, but this time they are presented to us as a unified and cohesive philosophy. Almodovar's films always show the crisis of traditional masculinity as of a censor, though in this

შიდსით არის ინფიცირებული; 4. პენელოპა კრუსის გმირის სკლეროტიკი, ამნეზიით დაავადებული მამა. ანუ არ არსებობს მამის სახელი, კანონი, რომელიც „ასრულებს მთავარ როლს საზღვრების – საკუთარი იდენტურობის, სქესის, თაობების საზღვრების დადგენაში“.

ერთ-ერთი კრიტიკოსი მიიჩნევს, რომ ლოლა-ესტებანი პირდაპირ ასოცირდება სიკვდილთან. მას ახასიათებენ, როგორც ნამდვილ სენს, რომელთან ურთიერთობაც ყველას ტკივილს აყენებს. მისი შავ ტანისამოსში გამოჩენაც (საგულისხმოა, რომ პირველა სასაფლაოზე, დაკრძალვის პროცესიაზე ჩნდება), სიკვდილის სიმბოლიკაზე მიგვანიშნებს. „მამის სახელიც სიკვდილთან ასოცირდება. მამა – ეს ის არის, რომელიც თავისი მაცდუნებელი ფალიკური ძალით ბავშვს და ღედს ერთმანეთისგან განაშორებს. მამა – ეს ის არის, ვისაც შემოაქვს სიამოვნებაზე აკრძალვა და აგრესიას იწვევს. ეს ის არის, ვინც უნდა მოკვდეს...“

პირველი ინფორმაცია ლოლა-ესტებანის შესახებ ტენესი უილიამსის პიესასთან „ტრამვაი-სახელად სურვილი“ კავშირში ჩნდება, რომელშიც ის თურმე კოვალსკის როლს ასრულებდა; კოვალსკის, რომელიც ასევე ცენზორის როლს ასრულებს დების ურთიერთობაში. ის გაშმაგებით ცდილობს, საბოლოოდ გამიჯნოს თავისი ცოლი მამისეულ ოჯახთან (თავდაპირველ ცენზორთან) და საკუთარის საზღვრები დააკანონოს. უშუალოდ ალმოდოვართან მყარი საზღვრების არარსებობის წინაპირობა ხდება. საგულისხმოა, რომ ლოლა-ესტებანის (მამის) გარდაცვალებას მოჰყვება პატარა ესტებანის გამოჯანმრთელება. თანაც, ის კრიზისში და სიკვდილის პირას მყოფი ტიპური „მამრობითი სქესის“ წარმომადგენელი კი არა, არამედ ახალი ტიპის „მამია“, რომელიც „არამდგრადი“ სქესობრივი კუთვნილების ადამიანთა ურთიერთობის – უსქესო თუ პირიქით, ორსქესიანი მამისა და ქალწულებრივი მოწყალების დის (ღვთისმშობელი?!) – ნაყოფია.

თანამედროვე ფილოსოფიაში **საზღვრებს გარეთ გასვლას** აღნიშნავენ ტერმინით **ტრანსგრესია**; ალმოდოვარის გმირები „აგრესიულად ტრანსგრესიულები“ არიან, რითიც ცდილობენ თავი დააღწიონ მამის სახელისა და კანონის სამყაროს.

case its death is directly announced.

In the film, maleness, as such, does not exist, save for four "incomplete" men: 1. Lola-Esteban, who throughout the film both exists and does not exist, i.e. he is always spoken about, as logos, as Father-God, but never seen; he appears only at the end of the film and immediately dies. 2. Esteban-2, who dies at the very beginning of the film. 3. Esteban-3, who is born at the end of the film infected with HIV. 4. The amnesiac and senile father of Penelope Cruz's character.

In essence, there is no father's name, no law which would "fulfil the role of establishing boundaries in terms of self identification, sex and generations".

One critic wrote that Lola-Esteban was directly associated with death: he is depicted as a disease with whom it is painful to have contacts. His appearance in black clothing clearly points to this (it is noteworthy that he appears first at a burial service at a cemetery).

"Father's name is associated with death. Father represents that which separates mother and child with his phallic strength. Father represents that which imposes a ban on pleasure and inspires aggression. It is he who must die..."

The first information we receive about Lola-Esteban is in relation to Tennessee Williams' play *A Streetcar Named Desire*, in which he apparently played the role of Kowalski; Kowalski, who is just as much a censor in the sisters' relations. He furiously tries to isolate his wife once and for all from her father's family (the original censor) and thus codify the boundaries of what he owns. For Almodovar, fatherlessness is a precondition for the non-existence of

such boundaries. It is noteworthy that Lola-Esteban's (father's) death is followed by the recovery of Little Esteban, who is not a typical representative of the "male sex" who is in crisis and at the brink of death, but rather a new type of human. He is the fruit of contact of people with "indeterminate" sexual affiliation - a sexless (or on the contrary, two-sex) father and a sister of merciful virginity (the Virgin Mary ?!).

In modern philosophy, the term **"transgression"** is used to denote **"going outside the boundaries"**. Almodovar's characters seek to avoid their father's name and the world of law through being "aggressively transgressive".

ახალი სერვისები

NEW SERVICES

ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერი ჯგუფი (WISG) და ფონდი ინკლუზივი გთავაზობთ ონლაინ კონსულტაციებს ფსიქოლოგთან და სექსოლოგთან.

The Women's Initiatives Supporting Group (WISG) and Inclusive Foundation offer on-line consultations with psychologist and sexologist

<http://women.ge/minority/qa/>

კონსულტაციები ხელმისაწვდომია ფონდ ინკლუზივისა და Gay.ge-ს საიტებიდანაც

You can also access consultation link at Inclusive Foundation and Gay.ge websites

ახალი პუბლიკაციები

NEW PUBLICATIONS

ილგა-ევროპამ (ILGA Europe) და ჰოლანდიის ლგბ ასოციაციამ (COC Netherlands) გამოსცეს ერთობლივი ანგარიში საქართველოსა და აზერბაიჯანში ლგბტ ადამიანების უფლებრივი მდგომარეობის შესახებ. საქართველოზე ანგარიშის ავტორია შეილა ქუინი, აზერბაიჯანის - დენის ვან დერ ვეერი. ანგარიში შეგიძლიათ გამოითხოვოთ ფონდ ინკლუზივისაგან.

ანგარიშის ელექტრონული ვერსია ხელმისაწვდომია ილგა ევროპის ვებგვერდზე:

http://www.ilga-europe.org/europe/publications/non_periodical/forced_out_lgbt_people_in_georgia_august_2007

http://www.ilga-europe.org/europe/publications/non_periodical/forced_out_lgbt_people_in_azerbaijan_august_2007

Forced Out: LGBT People in Georgia

Report ILGA-Europe / COC fact-finding mission
Written by Sheila Quinn

Format: Paperback: 64 pages.

Pub. Date: August 2007

ISSN: 1784-5718

Forced Out: LGBT People in Azerbaijan

Report ILGA-Europe / COC fact-finding mission
Written by Dennis van der Veur

Format: Paperback: 72 pages.

Pub. Date: August 2007

ISSN: 1784-5696

www.inclusive-foundation.org

Electronic version of the issue is available at Inclusive Foundation website www.inclusive-foundation.org

Material published in the magazine is copyright protected and needs to be referenced

Magazine is disseminated free of charge

Publication is financed by **COC Netherlands** and **Heinrich Boell Foundation**

Cover: model **Anuki Areshidze** (Agencies AMCA Tbilisi and Elite Milan)

Photo: **Gregory Regini** for Me magazine Studio Bina

Issue is prepared by:

Eka Aghdgomelashvili
Paata Sabelashvili
Kakha Kepuladze
Teo Khatiasvili
Mira Sovakar
John Horan
Nino Tchelidze
Nino Bekishvili

Published by **Inclusive Foudation**

Printed in **Cezanne Ltd.**
140, Tsereteli Ave.
Tbilisi, Georgia
Tel: 995 32 35 70 02
lika@cezanne-web.com

